

Returadresse
Miljø og Natur Landbrug
Kjærgaardsvej 8 6950 Ringkøbing

Ringkøbing-Skjern Kommune

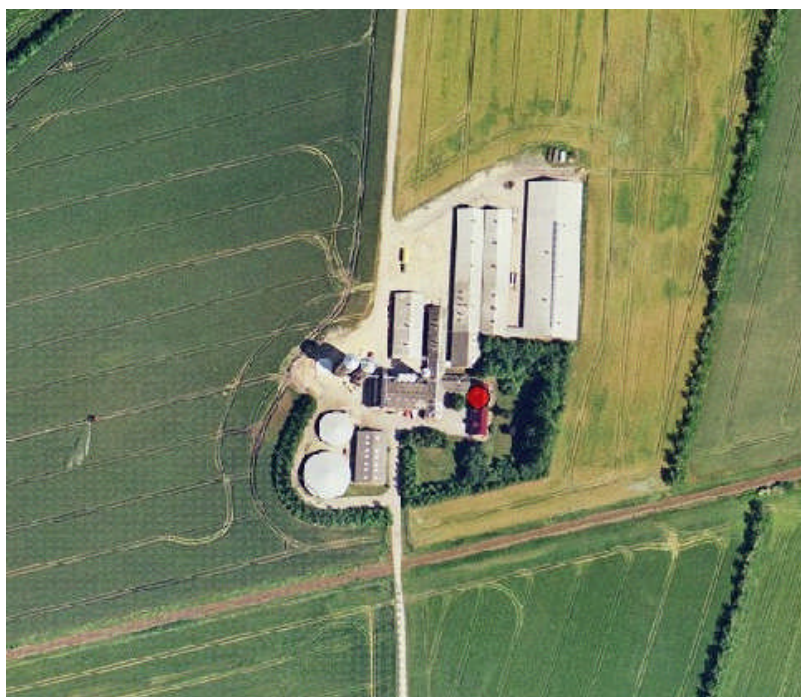
Sagsbehandler
Anders Hjorth-Hansen
Direkte telefon
99 74 17 80
E-post
anders.hjort-
hansen@rksk.dk

Dato
8.september 2009
Sagsnummer
2007021981A

██████████
Ånumvej 167, Borris
6900 Skjern

Miljøgodkendelse

gældende for husdyrbruget på adressen
Ånumvej 167
6900 Skjern

Virksomhedens art:
Matrikel nr.:
Betegnelse:

Landbrug med svin
6a Borris Nørreland, Sdr. Borris
Husdyrbrug omfattet af § 12 i Lov om
miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug
Ringkøbing-Skjern Kommune
Alectia A/S for Ringkøbing-Skjern Kommune

Tilsynsmyndighed:
Udarbejdet af

Stamblad:

Bedriftens ejer og driftsansvarlig	<p>██████████ Ånumvej 167, Borris 6900 Skjern Fastnet telefon: ██████████ E-mail: ██████████</p>																						
Bedriftens adresse	<p>Ulvedal Ånumvej 167 6900 Skjern</p>																						
Bedriftens miljøkonsulent	<p>Helle Borum Heden og Fjorden Birk Centerpark 24 7400 Herning Fastnet telefon: 96296666 Mobil: 29679435 E-mail: hbo@hflc.dk</p>																						
Bedriftens matrikelnumre	<table border="1"> <tr><td>3h</td><td>Albæk, Skjern Jorder</td></tr> <tr><td>4l</td><td>Albæk, Skjern Jorder</td></tr> <tr><td>1k</td><td>Albæk, Skjern Jorder</td></tr> <tr><td>1af</td><td>Albæk, Skjern Jorder</td></tr> <tr><td>2æ</td><td>Albæk, Skjern Jorder</td></tr> <tr><td>5m</td><td>Borris Nørreland, Sdr. Borris</td></tr> <tr><td>6a</td><td>Borris Nørreland, Sdr. Borris</td></tr> <tr><td>24d</td><td>Borris Nørreland, Sdr. Borris</td></tr> <tr><td>6l</td><td>Borris Nørreland, Sdr. Borris</td></tr> <tr><td>4g</td><td>Borris Nørreland, Sdr. Borris</td></tr> <tr><td>2ag</td><td>Lundenæs Hgd., Skjern Jorder</td></tr> </table>	3h	Albæk, Skjern Jorder	4l	Albæk, Skjern Jorder	1k	Albæk, Skjern Jorder	1af	Albæk, Skjern Jorder	2æ	Albæk, Skjern Jorder	5m	Borris Nørreland, Sdr. Borris	6a	Borris Nørreland, Sdr. Borris	24d	Borris Nørreland, Sdr. Borris	6l	Borris Nørreland, Sdr. Borris	4g	Borris Nørreland, Sdr. Borris	2ag	Lundenæs Hgd., Skjern Jorder
3h	Albæk, Skjern Jorder																						
4l	Albæk, Skjern Jorder																						
1k	Albæk, Skjern Jorder																						
1af	Albæk, Skjern Jorder																						
2æ	Albæk, Skjern Jorder																						
5m	Borris Nørreland, Sdr. Borris																						
6a	Borris Nørreland, Sdr. Borris																						
24d	Borris Nørreland, Sdr. Borris																						
6l	Borris Nørreland, Sdr. Borris																						
4g	Borris Nørreland, Sdr. Borris																						
2ag	Lundenæs Hgd., Skjern Jorder																						
Kommune	Ringkøbing – Skjern Kommune																						
CVR-nr. /P-nr. / CHR-nr.	32080561 / 1012242901 / 22716																						
Ejendomsnummer	7600026512																						
Udbringningsarealerne drives under SE-nr.	1248 8815																						
Bedriftens betegnelse	Husdyrbrug omfattet af §12 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug																						

Oplysninger om husdyrbruget:

	Nudrift		Ansøgt	
Dyrehold	Antal	DE	Antal	DE
Søer med smågrise (indtil 7,2 kg)	1145	266,29	2000	465,12
Arealer		Ha		Ha
Ejet - udbringningsareal		-		0
Forpagtet areal		-		0
Aftaleareal (også ejet af Boet efter ████████ men under et andet SE-nr.)		-		910
Udbringningsareal i alt		-		910
Bygningsmæssige forhold	Kapacitet m ³	Areal (m ²)	Kapacitet m ³	Areal (m ²)
Eksisterende staldbygninger		9361		9361
Eksisterende gyllebeholder	1060		1060	
Eksisterende gyllebeholder	2000		2000	
Eksisterende gyllebeholder	3500		3500	
Ny staldbygninger				9500
Ny gyllebeholder			2000	
I alt	6560	9361	13560	18861

Husdyrgødning fra husdyrbruget på Ånumvej 167, 6900 Skjern separeres i separationsanlæg på Ånumvej 167, 6900 Skjern.

Alt husdyrgødningen (465,12 DE) afsættes på udbringningsarealer, der også tilhører ████████ Borris A/S, Ånumvej 167, Borris, 6900 Skjern, men som drives under SE-nr. 1248 8815. SE-nr 12488815 erstatter cvr.nr. 19448800, der kan forekomme i ansøgningen. Arealerne godkendes derfor særskilt efter §16 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, således at beskyttelsesniveauerne for nitratudvaskning til overfladevand og grundvand samt fosforoverskuddet overholdes.

INDHOLDSFORTEGNELSE:

STAMBLAD:	2
OPLYSNINGER OM HUSDYRBRUGET:	3
1. MEDDELELSE AF MILJØGODKENDELSE	6
1.1 BAGGRUND OG KORT RESUMÉ	6
1.2 AFGØRELSEN	7
2. VILKÅR FOR MILJØGODKENDELSEN	9
2.1 Generelt	9
2.2 Uheld og risici	9
2.3 Årsproduktion	9
2.4 Foder	9
2.5 Staldanlæg	10
2.6 Opbevaringsanlæg generelt	10
2.7 Forsinkelsesbassin	11
2.8 Separationsanlæg	11
2.9 Gyllehåndtering	11
2.10 Transport	12
2.11 Spildevand	12
2.12 Oplag af olie og medicin	12
2.13 Affald	12
2.14 Skadedyr	12
2.15 Lugt	12
2.16 Støjklider	12
2.17 Lys	13
2.18 Støv	13
2.19 Udbringningsarealer	13
2.20 Bedst tilgængelige teknik / Renere teknologi	14
2.21 Tilsyn, kontrol og egenkontrol	14
2.22 Ved §12: Ophør	14
3. FORMALIA	15
3.1 LOVGRUNDLAG	15
3.2 OFFENTLIGHED	15
3.3 KLAGEVEJLEDNING	16
3.4 UDNYTTELSE	16
BILAG 1. MILJØREDEGØRELSE FOR MILJØGODKENDELSEN	19
1.1 IKKE TEKNISK RESUMÉ	19
1.2 OPLYSNINGER OM KRING ANLÆGGET OG EJENDOMMEN	22
1.3 OPLYSNINGER OM STALDANLÆG OG BESÆTNING	29
1.4 OPLYSNINGER OM OPBEVARINGSANLÆG	40
1.5 BEREGNINGER PÅ ANLÆG	47
1.7 OPLYSNINGER OM GØDNING	51
1.9 OPBEVARINGSKAPACITET	53
BILAG 2. MILJØVURDERING FOR MILJØGODKENDELSEN	54
2.1 BAGGRUND FOR MILJØGODKENDELSEN	54
2.2 HUSDYRBRUGETS ANSØGTE ANLÆG OG UDBRINGNINGSAREAL	54
2.3 GENERELLE AFSTANDSKRAV	56
2.4 AMMONIAK	56
2.5 LUGT	57
2.8 NATUR	58
2.9 LANDSKABELIGE VÆRDIER / INTERESSEOMRÅDE	62
2.10 KULTURMILJØ	63
2.11 TIL- OG FRAKØRSEL TIL VIRKSOMHEDEN	63
2.12 SEPARATIONSANLÆG	63

2.13 EGENKONTROL	63
2.14 BEDST TILGÆNGELIG TEKNIK (BAT)/RENERE TEKNOLOGI	64
2.15 ALTERNATIVE LØSNINGER.....	65
2.16 PROJEKTETS SANDSYNLIGE MILJØPÅVIRKNING.....	65
2.17 KONKLUSION.....	65
BILAG 3. KOMMENTARER TIL MILJØGODKENDELSEN:	67
BEREDSKABSPLAN	67
KOMPOST TIL MARKSTAK.....	67
STØJ	67
BILAG 4. SITUATIONSPLAN, SAMLEDE ANLÆG.....	68
Bilag 5. BAT.....	70
Bilag 6. Natur.....	76
Bilag 7. Natur.....	77
Bilag 8. Kultur.....	78
Bilag 9. Kultur.....	79
Bilag 10. Bemærkninger fra naboer og konsulent.....	80

Copyright

Kortmateriale er gengivet af Ringkøbing-Skjern Kommune med tilladelse fra Kort- og matrikelstyrelsen. Copyright Kort- og matrikelstyrelsen 1992 /KD.86.1033.

Luftfotos – Danmarks Digitale Ortofoto – er gengivet af Ringkøbing-Skjern Kommune med tilladelse fra Cowi. **DDO ©, Copyright COWI.**

1. Meddelelse af miljøgodkendelse

1.1 Baggrund og kort resumé

Baggrund

Ringkøbing-Skjern Kommune modtog den 9.07.2007 en ansøgning om miljøgodkendelse af husdyrbruget beliggende på adressen Ånumvej 67, 6900 Skjern. Ansøgningen om miljøgodkendelse omfatter hele husdyrbruget uden arealer, en udvidelse i husdyrbrugets antal af søer med smågrise i alt svarende til 465,12 DE samt opførelse af en ny drægtighedsstald på ca. 5115 m², en ny farestald på 2340 m², en ny poltestald/lade på 2340 m², to nye gastætte fodersiloer samt en ny gyllebeholder på 2000m³ med teltoverdækning. Den nye gylletank på 2000 m³ skal bruges til gylleseparation.

Kort resumé

Der indgår ikke udspretningsarealer i denne godkendelse, da husdyrgødning (465,12 DE) fra husdyrbruget på Ånumvej 167, 6900 Skjern CVR-nr. 32080561 separeres i separationsanlæg på Ånumvej 167 og afsættes på aftalearealer drevet af [REDACTED] Borris A/, Ånumvej 167, Borris, 6900 Skjern SE-nr. 1248 8815.

Afstandskrav

Alle lovpligtige afstandskrav er ifølge ansøgningen overholdt.

Ammoniak

Husdyrbruget er omfattet af krav af om 15 % ammoniakreduktion fra stald og lager, hvilket er overholdt i henhold til ansøgningen.

Der er et §7 hedeområde beliggende vest for ejendommen langs Ånumvej og op til Fandens eng, hvor den eksisterende gylletank på 3500 m³ ligger indenfor 994 m. Husdyrbrugets anlæg ligger derved i naturområdets bufferzone II.

Idet husdyrbruget overholder de lovpligtige beskyttelsesniveauer for ammoniakemission fra stald og lager er det vurderet, at naturområder omfattet af lovens §7 samt andre naturområder, der ligger inden for 1000 m fra husdyrbrugets stald og lager er tilstrækkeligt beskyttet mod ammoniakdeposition.

Lugt

Lugtgenafstande (afstande hvor der kan forventes væsentlig lugtgener) er ifølge ansøgningen følgende:

Byzone:	522 m
Samlet bebyggelse:	366,77 m
Enkelt bolig:	162,48 m

Ifølge ansøgningen er de faktuelle afstande minimum 2222 m til samlet bebyggelse og 369 m til enkelt bolig. Afstanden til den nærmeste byzone (Borris) er minimum 2592 m.

Natur

Der er §3-naturområder inden for 1000 m fra ejendommen, som ikke er omfattet af lovens §7. Der er tale om §3-hede-, §3-eng-, §3-mose-, og §3-søområder. I henhold til

Naturbeskyttelsesloven må der ikke foretages ændringer i tilstanden af naturområder, der hører under §3-beskyttelsen.

Kultur og landskab

Området indeholder iht. Regionplanen 2005 ikke et særligt værdifuldt kulturmiljø og der ligger ikke gravhøje eller beskyttede diger i nærheden af ejendommen eller gyllebeholderne.

Landskabet omkring ejendommen er i Ringkøbing Amts Regionplan 2005 ikke kortlagt som landskabeligt interesseområde.

Husdyrbrugets drægtighedsstald ligger delvist inden for en skovbyggelinie men dette har ingen betydning for udvidelsen, da landbrugsbyggeri gerne må opføres inden for en skovbyggelinie.

1.2 Afgørelsen

Ringkøbing-Skjern Kommune meddeler hermed miljøgodkendelse af husdyrbruget på ejendommen matr. nr. 6a Borris Nørreland, Sdr. Borris beliggende på adressen Ånumvej 167, 6900 Skjern. Afgørelsen meddeles i medfør af §12 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug og på de angivne vilkår.

Der har tidligere været meddelt miljøgodkendelse til husdyrbruget 24.10.2006. Godkendelsespligtige husdyrbrug, der har en kapitel 5 godkendelse i forvejen, må ikke udvides eller ændres på en måde, som kan indebære forøget forurening eller andre virkninger på miljøet, før kommunen har meddelt godkendelse af udvidelsen / ændringen i henhold til § 12, stk. 3. Denne godkendelse skal egentlig gives som et tillæg til den eksisterende godkendelse, men nærværende godkendelse er vurderet og udarbejdet som en samlet nyetablering af hele ejendommen. Årsagen er lovens §§ 15 og 103, der siger, at første gang, der meddeles godkendelse efter § 11 og 12 i denne lov, skal godkendelsen omfatte hele anlægget og bedriftens arealer. Lovbemærkningerne til § 103 præciserer, at dette gælder uanset, om der er tale om godkendelse efter § 12 stk.2 (etablering) eller stk.3 (udvidelse af eksisterende godkendt produktion), og vurderingen skal følge de kriterier, der er fastsat i §§ 19-26.

Som følge heraf betragter Ringkøbing Skjern Kommune den eksisterende kapitel 5 godkendelse som bortfaldet.

Miljøgodkendelsen gælder hele husdyrbruget uden arealer og omfatter en udvidelse i husdyrbrugets antal af søer med smågrise (7,2 kg) til 2000 stk. i alt svarende til 465,12 DE samt opførelse af en ny drægtighedsstald på 5115 m², en ny farestald på 2340 m², en ny poltestald/lade på 2340 m², to nye gastætte fodersiloer samt en gyllebeholder på 2000 m³ med teltoverdækning. Den nye gylletank på 2000 m³ skal bruges til gylleseparation.

Afgørelsen om miljøgodkendelse af husdyrbruget Ånumvej 167, 6900 Skjern meddeles på baggrund af, at Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger for at forebygge og begrænse forurening ved anvendelse af bedst tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til naboer, landskab, natur og miljø.

Husdyrbruget skal indrettes og drives som beskrevet i ansøgningen og supplerende oplysninger indkommet til Ringkøbing-Skjern Kommune i forbindelse med sagsbehandlingen, med mindre vilkårene i denne miljøgodkendelse og generel lovgivning stiller skærpede krav.

Der gøres hermed opmærksom på, at miljøgodkendelsen ikke fritager fra krav om tilladelse, godkendelse eller dispensation efter anden lovgivning (herunder Museumsloven). Eventuelt byggeri må først påbegyndes, når der ligger en særskilt tilladelse til igangsættelse af byggeriet.

2. Vilkår for miljøgodkendelsen

Konkrete bestemmelser i lovgivningen, som er generelt gældende for landbrug, er som hovedregel ikke nævnt i denne miljøgodkendelse. Miljøgodkendelsen meddeles på de nedenstående vilkår.

2.1 Generelt

- 1) Husdyrbruget skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af ansøgningen og med de eventuelle ændringer, der fremgår af miljøgodkendelsen.
- 2) Miljøgodkendelsen skal være udnyttet inden 5 år fra meddelelsen af miljøgodkendelsen. Med "udnyttet" menes, at eventuelt ansøgt byggeri er taget i brug, og at der er indsat et dyrehold svarende til opstart af den ansøgte produktion. Den fulde årsproduktion behøver således ikke at være opfyldt 5 år efter meddelelse af miljøgodkendelsen.
- 3) De vilkår der vedrører driften, skal være kendt af de ansatte, der er beskæftiget med den pågældende del af driften.
- 4) Ændringer i ejerforhold eller af driftsansvarlig skal meddeles til kommunen inden eller lige umiddelbart efter ændringen.
- 5) Drifts-, indretnings- eller bygningsmæssige ændringer, skal anmeldes til kommunen inden de påbegyndes. Kommunen vurderer, om de aktuelle planer for ændring/udvidelse kan ske indenfor rammerne af denne miljøgodkendelse.

2.2 Uheld og risici

- 6) Ved driftsuheld, hvor der opstår risiko for forurening af miljøet, er der pligt til at anmelde dette til tilsynsmyndigheden, Ringkøbing-Skjern Kommune den først kommende hverdag. Er der behov for øjeblikkelig indsats ringes 112.
- 7) Der skal udarbejdes en beredskabsplan eller driftsforskrift, jf. bilag 3.
- 8) Beredskabsplanen/driftsforskriften skal indsendes til tilsynsmyndighedens accept senest 2 måneder efter, at miljøgodkendelsen er givet, dvs. senest 3.november 2009.

2.3 Årsproduktion

- 9) Den godkendte husdyrproduktion skal være jævnt fordelt over året.
- 10) Miljøgodkendelsen omfatter et dyrehold på 2000 stk. søer med smågrise (fravænningsvægt 7,2 kg) i alt svarende til 465,12 DE.

2.4 Foder

- 11) Der skal anvendes en type 2 foderkorrektionsfaktor på max. 0,9822 beregnet ud fra Plantedirektoratets vejledning 2005/06.

- 12) Samtlige af husdyrbrugets søer med smågrise skal leve op til ovennævnte krav til fodring. Dokumentation for type 2 korrektion skal mindst dække en sammenhængende periode på 12 mdr. i perioden 15. september til 15. februar det efterfølgende år. Dokumentationen kan f.eks. være effektivitetskontrol, foderkontrol, ajourførte foderplaner, foderanalyser af grovfoder/kraftfoder og afregninger fra slagteri, mejeri eller lignende.

2.5 Staldanlæg

- 13) Der skal etableres delvise spaltegulv med minimum 1/3 fast gulv
- 14) Der skal etableres overbrusningsanlæg eller andre foranstaltninger, der giver mulighed for køling hos de drægtige søer og ornerne

2.6 Opbevaringsanlæg generelt

Der skal gøres opmærksom på, at den **15. september 2008** trådte følgende i kraft jf. Husdyrgødningsbekendtgørelsen:

- spjæld eller lignende forbindelse mellem fortank og lagertank er ikke længere tilladt, hvis gyllebeholderens højeste niveau er højere end fortankens højeste niveau.
- evt. pumperør skal sikres, så gyllen ikke kan pumpes ud, når pumpen ikke anvendes eller ikke er under opsyn, fx ved arbejdsdagens ophør.
- evt. pumpe skal være forsynet med en timer, der sikrer, at der ikke kan pumpes mere gylle fra beholderen end det, der svarer til en gyllevogn. Pumpning fra en gyllebeholder til en anden beholder kan foretages uden timer, hvis det sikres, at gylleudslip undgås på anden måde, fx ved manuel overvågning.
- evt. pumpe skal forsynes med en afbryder, der sikrer, at pumpen ikke kan igangsættes utilsigtet. Eldrevne pumper skal afbrydes ved hovedtavlen, når de ikke anvendes, og ikke er under opsyn, fx ved arbejdsdagens ophør. Afbryderen skal aflåses eller opbevares under låste forhold.

Kompostopbevaring

- 15) Kompost i markstakke, må højst være placeret på samme sted i 12 måneder. Der skal derefter gå 5 år, før de igen må placeres på samme sted.
- 16) Ved etablering af kompost i markstakke skal tidspunkt og placering noteres på et kortbilag i driftsjournalen.

Beholdere til flydende husdyrgødning

- 17) Gyllebeholderen skal have fast overdækning i form af teltoverdækning, som skal kontrolleres og opretholdes efter de til enhver tid gældende regler herom. Umiddelbart efter endt omrøring og udkørsel skal flydedug/telt lukkes.
- 18) Skader på fast overdækning skal repareres, så overdækningen er helt tæt.
- 19) Opbevaringskapaciteten skal være mindst 9 mdr.

Ny gyllebeholder

- 20) Den nye gyllebeholder skal placeres som det fremgår af bilag 6 og 7.

- 21) Der skal etableres fast overdækning på gyllebeholderen i form af teltoverdækning.
- 22) Omkring den nye gyllebeholder skal der etableres en barriere i form af terrænjusteringer, så gylle svarende til minimum indholdet af en gyllevogn (mindst 25 m³) kan opsamles inden for barrieren.

Overskudsjord fra udgravning af gyllebeholder eller staldanlæg kan eks. anvendes.
- 23) Der skal etableres en støbt plads med afløb til opsamlingsbeholder, hvor påfyldning af gylle ved gyllebeholderen finder sted. Pladsen skal rengøres for spild af flydende husdyrgødning umiddelbart efter en påfyldning af gylle. Såfremt der bakkes til beholderen, skal der etableres en anordning der sikrer beholderen mod påkørsel.
- 24) Gyllebeholderen må ikke uden kommunens tilladelse tages i brug til andet formål end det ansøgte.
- 25) Gyllebeholderen skal fjernes uden udgift for kommunen, når den ikke længere er i brug til det formål, hvortil den er tilladt.

2.7 Forsinkelsesbassin

- 26) Der skal etableres et forsinkelsesbassin til opsamling af regnvand. Der skal søges særskilt tilladelse hertil.

2.8 Separationsanlæg

- 27) Såfremt separationsanlægget ikke fungerer skal kommunen informeres herom. Kommunen kan ved længerevarende eller gentagne problemer kræve, at der udarbejdes en handlingsplan til afhjælpning af problemerne. Kan problemerne ikke afhjælpes kan kommunen kræve, at arealgodkendelsen tages op til revurdering.
- 28) Inden udbringning af væskefraktion skal der foretages en analyse af væskefraktionens indhold af kvælstof og fosfor. Resultatet af analysen skal opbevares i minimum 5 år og fremvises efter anmodning fra tilsynsmyndigheden.
- 29) Fraktioner med højt tørstofindhold skal opbevares som fast husdyrgødning og holdes overdækket med tætsluttende plastik eller tilsvarende.
- 30) Fibermassen af den forarbejdede husdyrgødning skal afsættes fra ejendommen som fibermasse. Fibermassen må ikke udbringes på husdyrbrugets udbringningsarealer.

2.9 Gyllehåndtering

- 31) Håndtering af gylle/væskefraktion/fibermasse skal foregå under opsyn, og eventuelt spild skal straks opsamles.

Der skal gøres opmærksom på, at udbringning af flydende husdyrgødning på sort jord eller græsmarker på arealer, som ligger inden for 1000 m til de i §7 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug beskyttede naturområder skal ske ved nedfældning. Bilag 5 angiver naturområder omfattet af §7 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug

2.10 Transport

- 32) Transport af husdyrgødning igennem Borris by og andre tæt beboede områder skal så vidt muligt undgås.

2.11 Spildevand

- 33) Vask af landbrugsmaskiner og redskaber skal ske på fast vaskeplads med bortledning af vaskevandet til opsamlingsbeholder.

2.12 Oplag af olie og medicin

- 34) Opbevaring af brændstof / fyringsolie i overjordiske tanke skal til enhver tid ske i en typegodkendt beholder og opbevares således, at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.
- 35) Eventuelt spild af olie skal straks opsamles af velegnet absorptionsmateriale – eks. kattegrus, savsmuld eller spåner.
- 36) Spildolie skal opbevares på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for forurening.
- 37) Medicin skal opbevares forsvarligt og utilgængeligt for uvedkommende.

2.13 Affald

- 38) Affald skal opbevares og bortskaffes efter kommunens til enhver tid gældende affaldsregulativer.
- 39) Animalsk affald, herunder selvdøde dyr, skal opbevares i lukket kasse, container eller under kadaverkappe eller lignende. Affald skal placeres på et egnet sted efter aftale med tilsynsmyndigheden, således at der i tidsrummet indtil afhentningen ikke opstår uhygiejniske forhold herunder adgang for omstrejfende dyr.

2.14 Skadedyr

- 40) Der skal på ejendommen foretages effektiv fluebekæmpelse - som minimum i overensstemmelse med de nyeste retningslinier fra Statens Skadedyrlaboratorium.
- 41) Opbevaring af foder skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.v.). På forlangende skal indgås kontrakt med autoriseret rottebekæmpelsesfirma.

2.15 Lugt

- 42) Såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at der opstår væsentlige lugtgener, der vurderes at være væsentlig større end grundlaget for miljøgodkendelsen, kan kommunen meddele påbud om, at der skal indgives og gennemføres projekt for afhjælpende foranstaltninger.

2.16 Støjklider

- 43) Husdyrbrugets bidrag til støjbelastningen i omgivelserne må ikke overstige værdier angivet i nedenstående tabel (se bilag 3 ved dokumentation), målt ved nabobeboelser eller deres opholdsarealer:

Mandag-fredag kl. 7-18 Lørdag kl. 7-14	Alle dage kl. 18-22 Lørdag kl. 14-18 Søn- og helligdag Kl. 7-18	Alle dage kl. 22-7	Alle dage kl. 22-7 Maksimal værdi
55 dB(A)	45 dB(A)	40 dB(A)	55 dB(A)

- 44) Husdyrbruget skal for egen regning dokumentere, at støjvilkår overholdes, hvis tilsynsmyndigheden finder det påkrævet. Kravet om dokumentation af støjforholdene kan højst fremsættes en gang årligt, med mindre den seneste kontrol viser, at støjvilkår ikke kan overholdes.
- 45) Viser kontrolmålingen en overskridelse af de fastsatte støjgrænser, kan tilsynsmyndigheden kræve, at der iværksættes støjreducerende tiltag.

2.17 Lys

- 46) Driften må ikke medføre væsentlige lysgener for de omkringboende.
- 47) Såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at bedriften giver anledning til væsentlige lysgener, skal bedriften lade udarbejde en handlingsplan og derefter gennemføre denne. Handlingsplanen skal godkendes af tilsynsmyndigheden.

2.18 Støv

- 48) Driften må ikke medføre støvgener uden for ejendommens eget areal, som af tilsynsmyndigheden skønnes at være væsentlige.
- 49) Fodersiloer skal indrettes således, at støvgener i forbindelse med indblæsning af foder undgås, f.eks. med melcykloner eller anden støvbegrænsende foranstaltninger.

2.19 Udbringningsarealer

- 50) Alt husdyrbrugets husdyrgødning/væskefraktion skal afsættes til XXXXXXXXXX
Ånumvej 167, Borris, 6900 SE-nr. 1248 8815.
- 51) Ønskes afsætningen af husdyrgødning/væskefraktion ændret, skal det anmeldes til kommunen jf. kapitel 5 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug (BEK. nr. 648 af 18. juni 2007). Kommunen vurderer herefter, hvorvidt de nye arealer er mere sårbare.
- 52) Inden udbringning af væskefraktion skal der foretages en analyse af væskefraktionens indhold af kvælstof og fosfor. Resultatet af analysen skal opbevares i minimum 5 år og fremvises efter anmodning fra tilsynsmyndigheden.

- 53) Udbringning af husdyrgødning/væskefraktion skal ske i overensstemmelse med god landmandspraksis, således at lugtgener begrænses. Såfremt god landmandspraksis ikke efterleves, kan tilsynsmyndigheden meddele påbud med henblik på at sikre, at god landmandspraksis overholdes.
- 54) Fibermassen fra gylleseparationen må ikke udbringes på husdyrbrugets udbringningsarealer.
- 55) Asken fra forbrænding af den forarbejdede fibermasse må ikke udbringes på husdyrbrugets udbringningsarealer.
- 56) Al anvendelse i markdriften af spildevandsslam, bioaske og øvrigt affald til jordbrugsformål, jordforbedrende midler samt øvrige produkter med indhold af kvælstof og fosfor skal årligt oplyses og dokumenteres overfor tilsynsmyndighed.

Der gøres opmærksom på, at anvendelse af anden organisk gødning skal indgå i gødningsregnskabet og i øvrigt ske i overensstemmelse med reglerne i Bekendtgørelse om anvendelse af affald til jordbrugsformål (Slambekendtgørelsen) BEK nr. 1650 af 13. december 2006.

2.20 Bedst tilgængelige teknik / Renere teknologi

- 57) Ved fremtidig ændringer i produktionsprocesser eller råvarer, hjælpestoffer og produkter skal der tages højde for mulig forureningsbegrænsning på basis af principper om bedst tilgængelig teknik.
- 58) På tidspunktet for næste gennemgribende reovering af eksisterende stalde, skal der anvendes teknologier, der af Kommunal Bestyrelsen anses for værende bedst tilgængelige teknologier.

2.21 Tilsyn, kontrol og egenkontrol

- 59) Dokumentation i form af kvitteringer, sædskifte- og gødningsplaner, opbevaringsaftaler, forpagtnings- og overførelsesaftaler (af mindst 1 års varighed) opbevares i mindst 5 år og forevises tilsynsmyndighed efter anmodning.
- 60) Efter tilsynsmyndighedens anmodning skal der forevises beregninger for, at de niveauer for ammoniakemission fra stald og lager, nitratudvaskning til overfladevand, nitratudvaskning til grundvand, fosforoverskud fra bedriften og lugtgeneafstande fra staldanlæg, der ligger til grund for miljøgodkendelsen, er overholdt.

Hvis forudsætningerne for miljøgodkendelsen ændres, skal der foretages nye beregninger af gene- og miljøpåvirkningen.

2.22 Ved §12: Ophør

- 61) Ved ophør af driften skal der træffes de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare og for at bringe stedet tilbage i tilfredsstillende tilstand. Blandt andet skal stoffer, der kan forurene jord, grundvand og overfladevand samt affald bortskaffes efter gældende regler. Kommunen kan kræve, at tiloversblevne bygninger, gyllebeholdere m.v. skal nedrives, såfremt de ikke efterfølgende skal anvendes til andet af kommunen godkendt formål, og såfremt de ved syn og skøn vurderes misligholdt.

3. Formalia

3.1 Lovgrundlag

Miljøgodkendelsen er givet på nedenstående lovgrundlag fra Miljøministeriet (inklusive eventuelle ændringer til den anførte lovgivning, der gælder på godkendelsestidspunktet). Der gøres opmærksom på, at ansøger selv har ansvar for at indhente nødvendige godkendelser/tilladelser i henhold til anden lovgivning.

- Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, nr. 1572 af 20. december 2006.
- Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 648 af 18. juni 2007.
- Bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v., nr. 1695 af 19. december 2006.
- Bekendtgørelse om lov om naturbeskyttelse, nr. 749 af 21. juni 2007
- Bekendtgørelse om affald, nr. 1634 af 13. december 2006.
- Bekendtgørelse om husdyrhold og arealkrav, nr. 1152 af 23. november 2006.
- Bekendtgørelse om bekæmpelsesmidler, nr. 533 af 18. juni 2003.
- Bekendtgørelse om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines (Olietankbekendtgørelsen), nr. 724 af 1. juli 2008.

3.2 Offentlighed

Ansøgningen om miljøgodkendelse af ejendommen på Ånumvej 167, 6900 Skjern har været annonceret i ugeaviserne i Ringkøbing-Skjern Kommune. I den forbindelse er der indkommet bemærkninger fra Lillian og Villy Bjerg, Ånumvej 165, 6900 Skjern. Bemærkningerne er vedhæftet som bilag sammen med ansøgers kommentar.

Ringkøbing-Skjern Kommune har under sagsbehandlingen haft kontakt med ejerne af Ånumvej 165, 6900 Skjern og ansøger med henblik på at finde en løsning vedrørende støvproblemer forvoldt af transport. Ansøger har lagt knust asfalt på indfaldsvejen til Ånumvej 167, 6900 Skjern for at minimere støv-generne. Ansøger vil også forsøge at minimere kørsel forbi Ånumvej 165 og i stedet anvende adgangen via Adelvej, så vidt det er muligt. Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at ansøger har forsøgt at reducere eventuelle støvgener så godt som muligt.

Udkastet til miljøgodkendelsen har været i 6 ugers høring hos ansøger, konsulent og naboer fra den 21.maj 2009 til 2.juli 2009, hvor der er indkommet bemærkninger til det ansøgte.

Beboerne omkring Stovstrupvej har i høringsfasen indsendt bemærkninger til den eksisterende og projekterede gyllebeholder på Stovstrupvej (se bilag 10). Efterfølgende har konsulenten meddelt Kommunen, at ansøger ikke ønsker at bygge en ny gyllebeholder på Stovstrupvej alligevel. Derfor er den ikke med i denne miljøgodkendelse. Ringkøbing-Skjern Kommune har vurderet, at denne ændring i forhold til udkastet til miljøgodkendelse ikke udløser en ny høringsperiode, eftersom ændringen ikke vil påvirke de berørte parter væsentligt i forhold til det oprindelige udkast.

Der er kommet en bemærkning fra ejerne af Ånumvej 165, 6900 Skjern, som siger, at der stadig er problemer med støv i forbindelse med transporter fra husdyrbruget Ånumvej 167, 6900, selv om der er langt knust asfalt på vejen for at minimere dette.

Det er Ringkøbing-Skjern Kommune opfattelse, at man i forbindelse med en miljøgodkendelse ikke kan kræve, at ansøger asfalterer en bestemt vejstrækning. Ansøger har oplyst, at de i videst mulig omfang vil anvende indkørslen via Adelvej, men at transport ad Ånumvej ikke fuldstændig kan undgås. Eftersom den påtænkte gyllebeholder på Stovstrupvej ikke opføres, vil dette ikke medføre hyppigere transport af gylle ad Ånumvej. Generelt set bliver færdsel på offentlig vej reguleret af færdselsloven og håndhæves af politiet.

Afgørelse om miljøgodkendelse vil blive offentliggjort tirsdag og onsdag den 8 og 9. september 2009 ved annoncering i Ugeaviserne i Ringkøbing-Skjern Kommune.

3.3 Klagevejledning

I henhold til Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug kapitel 7, kan der klages over miljøgodkendelsen af ansøgeren, Miljøministeriet samt enhver, der må antages at have en individuel væsentlig interesse i sagens udfald. Der kan desuden klages af visse myndigheder og organisationer, der angivet i lovens § 85-87.

Eventuel klage skal sendes til Ringkøbing-Skjern Kommune, Miljø og Natur, Kjærgaardsvej 8, 6950 Ringkøbing. Klagen vil herfra blive sendt videre til Miljøklagenævnet, Rentemestervej 8, 2400 København NV, der er klagemyndighed.

Eventuel klage skal sendes til Ringkøbing-Skjern Kommune, Miljø og Natur, Kjærgaardsvej 8, 6950 Ringkøbing. Klagen vil herfra blive sendt videre til Miljøklagenævnet, Frederiksborggade 15, 1360 København K, der er klagemyndighed.

Ansøgeren vil få besked, hvis andre klager over afgørelsen. Klagefristen er 4 uger og regnes fra datoen for offentliggørelsen og udløber den 7.oktober 2009.

Ønskes afgørelsen prøvet ved domstolene, skal søgsmål ifølge § 90 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug være anlagt inden 6 måneder efter, at sagen er offentliggjort.

3.4 Udnyttelse

Miljøgodkendelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år fra meddelelse af miljøgodkendelsen, jævnfør vilkår 2.

Hvis miljøgodkendelsen ikke har været helt eller delvis udnyttet i 3 på hinanden følgende år, bortfalder den del af miljøgodkendelsen, som ikke har været udnyttet i de seneste 3 år.

Med denne miljøgodkendelse følger 8 års retsbeskyttelse. Vilkårene kan dog til enhver tid ændres efter reglerne i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug § 40, stk. 2.

Husdyrbrugets miljøgodkendelse skal, jf. § 17 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug regelmæssigt og mindst hvert 10. år tages op til revurdering. Den første revurdering skal dog foretages senest, når der er forløbet 8 år. Første revurdering vil derfor blive påbegyndt i 2017.

På Teknisk Udvalgs vegne

Anne-Marie Svendsen

Anne-Marie Svendsen
Faglig Koordinator
Miljø og Natur, Landbrug
Ringkøbing-Skjern Kommune

Anders Peter Hjorth-Hansen

Anders Peter Hjorth-Hansen
Biolog
Miljø og Natur, Landbrug
Ringkøbing-Skjern Kommune

Kopi af udkast til miljøgodkendelse er sendt til:

Konsulent:

- Helle Borum, Heden og Fjorden, e-mail: hbo@hflc.dk

Kopi af miljøgodkendelsen er sendt til:

- Konsulent Helle Borum, Heden og Fjorden, e-mail: hbo@hflc.dk
- Det økologiske Råd, 2200 København N, e-mail: info@ecocouncil.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, e-mail: natur@dof.dk, ringkoebing@dof.dk
- Sundhedsstyrelsen, Lyseng Allé, 8270 Høbjerg, e-mail: midt@sst.dk
- Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, Taulov, 7000 Fredericia, e-mail: mail@dkfisk.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup, e-mail: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Reventlowsgade 14, 1, 1651 København V, e-mail: ae@aeraadet.dk
- Forbrugerrådet, Fiolstræde 17, 3, Postboks 2188, 1017 København K, e-mail: fbr@fbr.dk
- Danmarks Naturfredning, Masnæsøgade 20, 2100 København Ø, e-mail: dn@dn.dk
- Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomité for Ringkøbing-Skjern Kommune, Ringkoebing-skjern@dn.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 4, 7182 Bredsten, e-mail: [REDACTED]
- Miljøcenter Ringkøbing, Holstebrovej 31, Rindum, 6950 Ringkøbing, e-mail: post@rin.mim.dk
- Friluftsrådet Midt-Vest, e-mail: midtvestjylland@friluftsraadet.dk

Bilag 1. Miljøredegørelse for miljøgodkendelsen

Oplysninger om husdyrbrugets indretning og drift stammer fra ansøgningen om miljøgodkendelse samt fra supplerende oplysninger indhentet efter modtagelsen af ansøgningen.

Der er ifølge ansøgningen anvendt beregningsgrundlaget 01-2007.

1.1 Ikke teknisk resumé

Husdyrbruget ligger på ejendommen matr. nr. 6a Borris Nørreland, Sdr. Borris beliggende på adressen Ånumvej 167, 6900 Skjern.

Husdyrbruget ligger i det åbne land. Den nærmeste nabobeboelse til anlægget på Ånumvej 167 er Ånumvej 165, 6900 Skjern, som ligger i en afstand af ca. 300 m fra den nye gyllebeholder.

Der har tidligere været meddelt miljøgodkendelse til husdyrbruget 24.10.2006.

Husdyrbruget har på tidspunktet for ansøgning om miljøgodkendelse svin i alt svarende til 266,29 DE.

Husdyrbruget har ikke eget udbringningsareal. Al husdyrgødning afsættes til [REDACTED] Borris A/S hvis arealer drives under SE-nr. 1248 8815.

I forbindelse med ansøgningen om miljøgodkendelse er der foretaget beregninger af det ansøgte projekts miljømæssige konsekvenser. Resultatet af beregningerne for anlægget er angivet i afsnit 1.5.

Ikke teknisk resume af de miljømæssige konsekvenser

Kort beskrivelse

ULVEDAL ApS:

Ejendommen ejes og drives af: [REDACTED]

Tlf.nr: [REDACTED]

CVR nummer: 32080561

P-nr.: 1003822784

Dyreholdet på Ånumvej 167 ejes af Ulvedal ApS.

CVR nummer: 2952 7512.

Ulvedal ApS ejes af [REDACTED]

Virksomheden har adresse på Ånumvej 167, 6900 Skjern. Ejendommen ligger i det åbne land.

Virksomheden har idag en godkendt produktion på 1145 årssøer med smågrise til 7,2 kg, svarende til 266,3 DE. Der er foruden ejeren beskæftiget 4 fuldtidsansatte medarbejdere.

Husdyrholdet ønskes med denne ansøgning udvidet til 2000 søer med smågrise til 7,2 kg, svarende til 465,12 DE.

Der skal i den forbindelse bygges en ny drægtighedsstald på ca. 5115 m², en ny farestald på ca. 2340 m² samt en ny poltestald / lade på ca. 2340 m². Derudover opføres to nye gastætte fodersiloer i umiddelbar forlængelse af de eksisterende.

Der opføres en gylletank på max. 2000 m³ med overdækning nord for maskinhuset. Tanken skal fungere som fortank, hvorfra gylleseparationen skal foregå.

Produktionen i de gamle stalde sættes i denne forbindelse ned, hvilket er med til at forbedre kvaliteten af det samlede produktionsapparat.

Der vil i fremtiden være 6 fuldtidsmedarbejdere beskæftigede ud over ejeren.

Dette er jo med til at øge beskæftigelsen i landdistrikterne, hvilket er helt i tråd med Ringkøbing-Skjern kommunes kommende udviklingsstrategi for landdistrikterne.

Skulle der indtræffe omstændigheder, der medfører, at der ikke længere er råderet over arealene i denne ansøgning, påhviler det til enhver tid ansøger/ejer at finde alternative udspretningsarealer. Er der udpegninger på arealerne skal Ringkøbing-Skjern kommune søges om §16 arealgodkendelse af dette

Generel Ammoniakreduktion

Er det generelle krav om reduktion af ammoniaktab fra stald og lager opfyldt? Ja

Eventuel yderligere nødvendig reduktion for at opfylde kravet: -58,00 kg N/år.

Staldsystemer mv. ikke omfattet af det generelle ammoniakkrav: 0,00 kg N/år.

Staldsystemer mv. omfattet af det generelle ammoniakkrav, men eksisterende, uændret produktion: 3194,12 kg N/år.

Husdyrproduktion omfattet af det generelle ammoniakkrav (etableringer, udvidelser, ændringer): 2924,58 kg N/år.

Ammoniaktab fra lagre af flydende husdyrgødning: 480,05 kg N/år.

Ammoniaktab fra lagre af fast husdyrgødning: 0,00 kg N/år.

Individuel Ammoniakreduktion

Samlede emission fra anlæg: 6598,75 kg N/år.

Meremission fra anlæg: 2491,59 kg N/år.

For at efterleve kravene om 15% ammoniakreduktion etableres der delvise spalter i alle nye staldafsnit og der korrigeres på foderet til søerne på enten proteinniveauet eller foderforbrug, antal fravænnede grise eller andre parametre der indgår i en type 2 foderkorrektio. Der korrigeres til en korrektionsfaktor på max. 0,9822, hvor 0,1 svarer til normen 2005/06.

Der er imidlertid et §7 hedeområde beliggende vest for ejendommen langs Ånumvej og op til Fandens eng, hvor den eksisterende gylletank på 2000 m³ ligger indenfor 994 m - altså indenfor bufferzone 2.

Resultat af lugtberegning:

Byzone Ny 522,25 m

Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.

Samlet Bebyggelse Ny 366,77 m

Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.

Enkelt bolig Ny 162,48 m

Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.

Al gyllen planlægges separeret i et separationsanlæg placeret nord for maskinhuset på Ånumvej 167. Der opføres en gylletank på mellem 1000 - 2000 m³ i forbindelse med separationsanlægget, og gyllen skal da pumpes fra Adelvej 6 og Ånumvej 167 til denne tank, hvorfra separationen vil foregå. Væskefraktionen pumpes efterfølgende retur til de respektive

tanke på de to ejendomme. Da situationen nu er den, at ejendommene skal sælges, kan det ske, at Adelvej 6 og Ånumvej 167 får forskellige ejere. Gyllen fra Adelvej 6 separeres da ikke fra samme tank.

Datoer og beskrivelse af datoer

Starttidspunkt for byggeriet 01-08-2009

Sluttidspunkt for byggeriet 01-04-2010

Starttidspunkt for driften 01-04-2010

Datoerne afhænger af sagsbehandlingstiden på ansøgningen, og der er flere ansøgninger der skal være på plads samtidig (Adelvej 6, Ahlervej 3 og arealgodkendelsen for udspretningsarealerne). Byggeriet skal senest være afsluttet og i brug taget 5 år efter meddelelse af miljøgodkendelsen. Det samme gælder for ejendommene Adelvej 6, Ahlervej 3 og Stauningvej 4.

Biaktiviteter

Der er halmfyrr på ejendommen.

Der planlægges etableret et separationsanlæg på ejendommen.

1.2 Oplysninger omkring anlægget og ejendommen

Lokalisering og Landskab

Bebygget areal i nudrift: 9361 m² (excl. gylletanke).

Nye stalde:

Forventet bebygget areal ca. 9.500 m²

- Udføres i sorte granitelementer og sort eternittag
- Taghældning planlægges til 20°
- Kiphøjden vil variere fra ca. 7.6 m til 8,7 m
- Ventilation med udsugningsskorstene placeret i tagflade eller kip
- Fare- og poltestald indrettes med delvist fast gulv og gyllesystem med træk og slip
- Drægtighedsstald indrettes med delvis fast gulv og gyllesystem med linespilsanlæg

Gastætte siloer

- Samme materiale, tværsnitsareal og højde som bestående

Udvendig belysning

- Der vil blive monteret udvendig belysning ved nødvendige ind- og udgange.

Der vil blive udført de for anlægget nødvendige afløbsledninger mv. i overensstemmelse med gældende lovgivning.

Såfremt der opnås miljøgodkendelse vil der blive fremsendt byggeanmeldelse med tilhørende byggetegninger til godkendelse hos kommunen inden igangsætning af byggeriet.

Generelle afstandskrav

Ikke-almene vandforsyningsanlæg (>25 m)

Almene vandforsyningsanlæg (>50 m)

Vandløb (herunder dræn) og søer (>15 m)

Offentlig vej og privat fællesvej (>15 m)

levnedsvirksomhed (>25 m)

beboelse på samme ejendom (53 m)

naboskel (35 m)

nabobeboelse (407 m)

De generelle afstandskrav er overholdt.

Landskabelige hensyn

Ejendommen er beliggende på grovsand med en hældning på terrænet på 0-6 grader - fladt slettelandskab.

Netop slettelandskabet er velegnet til de store landbrugsbyggerier, da der ikke er bakker eller andre niveauforskelle, der kan besværliggøre en indpasning af byggeriet.

Byggeriet ligger derudover i direkte tilknytning til det eksisterende byggeri.

Ejendommen ligger 738 m fra det udpegede Habitatområde ved Skjern Å. Området er i Regionplanen

2005 for Ringkøbing Amt udpeget som A-målsat, men ikke som særlig kvælstoffølsomt område.

Udpegningsgrundlaget for habitatudpegningen er de artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund.

Det nærmeste §3 udpegede overdrev er beliggende 3481 m sydvest for ejendommen.

Ejendommen og ca. halvdelen af ejendommens udspretningsarealer ligger i oplandet til Skjern Å, der er målsat som A-vandløb, hvilket betyder at det er målsat som særligt naturvidenskabeligt interesseområde. Skjern Å løber til Ringkøbing Fjord.

Ejendommen og udspretningsarealerne ligger i oplandet til Ringkøbing Fjord.

Størstedelen af Ringkøbing Fjord er udpeget som EF-fuglebeskyttelsesområde, Ramsarområde og EF-habitatområde.

Ramsarområder er vådområder med rigt fugleliv og så mange vandfugle, at de har international betydning. Områderne er indeholdt i EF-fuglebeskyttelsesområde.

EF-fuglebeskyttelsesområde er områder, der er udpeget på baggrund af naturtyper og arter, som er af betydning for EU.

EF-habitatområder er områder, der er udpeget på baggrund af naturtyper og arter, som er af betydning for EU.

Naturområder med særlige naturbeskyttelsesinteresser mv.

Hele området er udpeget som område med almindelig drikkevandsinteresse (OD).

Områder med landskabelig værdi

Ingen.

- Uforstyrrede landskaber

Ingen.

- Områder med særlig geologisk værdi

Ingen.

- Rekreative interesseområder

Ingen.

- Værdifulde kulturmiljøer og bevaringsværdige landsbyer

Ingen.

- Kirkeomgivelser

Ingen.

- Kystnærhedszonen

Ingen.

- Lavbundsarealer inkl. evt.okkerklassificering

De nye stalde kommer til at ligge i område udpeget som lavbundsområde udenfor okkerklasse 1.

- Skovrejsningsområder

Ingen.

- Fredede områder

Ingen.

- Beskyttede naturarealer (§ 3)

Ingen.

- Strandbeskyttelseslinje

Ingen.

- Klitfredningslinje

Ingen.

- Skovbyggelinje

Den nye drægtighedsstald (bygning 22) ligger med det sydøstlige hjørne indenfor skovbyggelinie. Det har dog ingen betydning, da landbrugsbyggeri ikke er omfattet af byggeri der ikke

må opføres indenfor skovbyggelinier.

- Sø- og åbeskyttelseslinje

Ingen.

- Kirkebyggelinje

Ingen.

- Fortidsmindelinje

Ingen.

- Beskyttede sten- og jorddiger

Ingen.

Energi

Nuværende elforbrug (2006): 406.771 Kwh i staldene og 8.419 Kwh i marken (vandingsmaskiner).

Forventede fremtidige forbrug: 800.000 Kwh i staldene og uændret i marken.

Elforbruget omfatter ventilation, lys, korntørreanlæg, foder- og gødningshåndtering.

Opvarmning af staldene sker ved hjælp af et halmfyr. Brændstofforbruget er ikke oplyst.

Energibesparende foranstaltninger

Varmen til opvarmning af stalde og stuehus produceres ved hjælp af et halmfyr. Der blev anvendt olie til opvarmning indtil etableringen af halmfyret for knap et år siden. Halmen produceres på egne marker.

Der er sensorer i staldene som sørger for kun at tænde lyset efter behov.

Ventilationsanlæggene er lavenergianlæg, som giver en besparelse på elforbruget.

Al ventilation er styret af et temperaturreguleret styringssystem, som sikrer, at ventilationen kører optimalt, både med hensyn til temperaturen i staldene og el-forbruget.

Ifølge referencedokument for bedste tilgængelige teknikker (BREF) der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anvendes der således BAT (delvis lavenergibelysning, eftersyn og rengøring af ventilatorer, temperaturstyring der sikrer temperaturkontrol og minimumsventilation i perioder, hvor der ikke er behov for ret stor ventilation).

Vand

Vandforbruget i nudrift (skønnet): 8.000 m³

Vandforbruget i ansøgt (skønnet): 12.000 m³

Der regnes 524 m³ vand i forbindelse med gylleseparation (50 l / m³ separeret gylle).

Vandbesparende foranstaltninger

Vandbesparelse opnås ved drikkenipler som sidder over fodertruget (integreret i foderautomaten) eller drikkekopper. Ved vask af stalde anvendes iblødsætningsanlæg, hvorefter staldene vaskes med højtryksrenser med koldt vand. Både iblødsætning og vask med højtryksrenser er vandbesparende.

Ifølge referencedokument for bedste tilgængelige teknikker (BREF) der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anvendes der således BAT (brug af højtryksrenser, drikkenipler over trug).

Vandforbruget måles ikke som sådant men tjekkes løbende (ca. en gang om måneden). Staldene kontrolleres dagligt og der udføres småreparationer med det samme eller tilkaldes service, hvis der er behov for det.

Døde dyr

Døde dyr opbevares i containere eller overdækkes med presning og afhentes af destruktionsanstalten DAKA efter behov. De døde dyr fragtes til Adelvej 6 (ad privat vej), hvor der er fælles opsamlingsplads for de 2 ejendomme.

Fast affald

Pap, papir og plastaffald opbevares i container og bortskaffes via ESØ.

Jern og skrot afhentes af jernhandler.

Der forventes ikke en væsentlig udvidelse af affaldsmængderne i forbindelse med udvidelsen.

Det vurderes, at affaldshåndteringen kan foregå miljømæssigt forsvarligt, såfremt Ringkøbing-Skjern Kommunes regulativ for erhvervsaffald følges.

Medicinrester inkl. tomme vaccine- og medicinflasker og brugte kanyler afleveres på genbrugspladsen i Skjern.

Olie- og kemikalieaffald

Farligt affald

Spildolie og oliefiltre, akkumulatorer, maling / træbeskyttelse og øvrigt olie- og kemikalieaffald opbevares i olie-/kemikalierum. Bortskaffes til genbrugspladsen i Skjern.

Kemikalier opbevares i et dertil indrettet kemikalierum i det nye maskinhus. Der er etableret en støbt fylde-/vaskeplads øst for maskinhuset til anvendelse ved påfyldning af kemikalier i marksprøjten.

Management

BAT inden for management/godt landmandskab er i BREF (referencedokument for bedste tilgængelige teknikker, der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion) defineret på en række områder. På bedriften er der taget følgende forholdsregler:

Gyllen forventes separeret vha. af et lavteknologisk separationsanlæg. Det betyder, at styringen af udnyttelsen af næringsstoffer forbedres væsentligt på ejendommens arealer.

Udnyttelsen af næringsstoffer styres og kontrolleres via den årligt udarbejdede mark-/gødningsplan og gødningsregnskab.

Medarbejderne i staldene uddannes, så de derved kan yde den bedste og mest optimale arbejdsindsats på hver deres arbejdsområde.

Der er lavet beredskabsplan, så forholdsregler i forbindelse med uheld med kemikalier og gylle, brand mv. er beskrevet.

Der foretages daglige tjek og løbende service på anlæggene efter behov.

Egenkontrol

Kontrol med gødningsmængder, gødningsanvendelse, antal dyr etc. udføres efter gældende lovkrav (gødningsregnskab og husdyrindberetning) og kontrolleres af Plantedirektoratet.

Ventilationsanlæg i staldene rengøres og efterses i forbindelse med vask af staldene.

Afskærmninger på ejendommens forskellige maskiner efterses med jævne mellemrum.

1.1. Ejendom - Ulvedal

Generelt

Ejendomsnummer	7600026512
CVR/P	1012242901
Antal andre husdyrbrug >75 DE indenfor 300 meter	0

Matrikler

Ejerlav	Matrikelnummer
Albæk, Skjern Jorder	3h
Borris Nørrelund, Sdr. Borris	5m
Albæk, Skjern Jorder	4l
Borris Nørrelund, Sdr. Borris	6a
Borris Nørrelund, Sdr. Borris	24d
Borris Nørrelund, Sdr. Borris	6l
Lundenæs Hgd., Skjern Jorder	2ag
Albæk, Skjern Jorder	1k
Albæk, Skjern Jorder	1af
Borris Nørrelund, Sdr. Borris	4g
Albæk, Skjern Jorder	2æ

CHR numre

22716

Spildevand

Ledes til opbevaring i gylletank

Spildevand afledning

Ejendommen modtager drikkevand fra offentligt vandværk.

Det sanitære spildevand kommer fra den private bolig. Mængden af sanitært spildevand kendes ikke, men alt sanitært spildevand ledes gennem en bundfældingstank til nedsivningsanlæg.

Transport

Beskrivelse af transport

Der køres 2 læs smågrise fra ejendommen om ugen.

Transport af gylle vil hovedsagligt forekomme i forbindelse med markarbejdet.

Modtagelse af foder sker 5 gang om ugen. Endvidere vil der være traktorkørsel i forbindelse med markarbejdet og transport af foder til Adelvej 6.

Der tages ved transport af gylle med traktor og gyllevogn hensyn til omkringboende, således at der så vidt muligt aldrig køres igennem Borris by eller andre tæt beboede områder.

Risici

Redegørelse for mulige uheld

Driftsforstyrrelser:

Der forekommer sjældent driftsforstyrrelser, som kan medføre forøget forurening. De normale driftsforstyrrelser vil være manglende energi, varme eller foder, samt "slagteristrejke". Disse situationer afhjælpes i staldene, som er et lukket system. Ved manglende elforsyning kan generator hurtigt rekvireres.

Brud på gyllebeholder:

Brud på gyllebeholderne må ikke kunne medføre risiko for en større forurening herunder forurening af vandløb eller vådområde. For at minimere denne risiko har ansøger og konsulent udarbejdet en beredskabsplan som skal følges i forbindelse med et evt. uheld/uslip af gylle. Gyllebeholdere er placeret i et område, hvor der er langt til vandløb og der findes kun dræn beliggende væsentligt højere end tanken. Der er udarbejdet plan for beredskab i forbindelse med uheld med gylle.

Minimering af risiko for uheld

Jord- og vandforurening

Jord- og vandforurening undgås ved at opsamle og opbevare gødning og spildevand i dertil egnede beholdere samt ved varetagelse af de til enhver tid gældende regler for udbringning af husdyrgødning. Der er ingen stationær pumpe i gylletanken.

Minimering af gene og forurening ved uheld

Beredskabsplan ved Uheld og Driftsforstyrrelser.

Ved pumpning af gylle, sker det altid under konstant opsyn.

Ved uheld hvor der pumpes eller spildes gylle, skal ejeren kontaktes omgående. Ved større udslip kontaktes desuden Maskinstation, hvor nødvendigt materiel bestilles. Der er en rendegravner til rådighed på ejendommen.

Er der brug for øjeblikkelig indsats ringes 112.

Diesel

Ved udslip fra dieseltank, kontaktes ejer omgående på telefon.

Ved større udslip ringes 112.

Brand:

Der er brandslukningsudstyr 7 steder på ejendommen. Placeringen af slukningsudstyret er vist på bilag. Der er en aftale med forsikringsselskabet om, at elektrikeren gennemgår det nødvendige slukningsudstyr med den frekvens der er krævet.

Støjklider

Beskrivelse af støjklider

Der kan forekomme støj i forbindelse med indblæsning af foder. Derudover vil ventilationsanlægget være den væsentligste støjklide.

Det vurderes, at virksomhedens drift ikke vil give anledning til væsentlige støjgener for de omboende.

Driftsperiode for støjklider

Ventilation: hele døgnet.

Foderindblæsning: hovedsagligt i dagtimerne.

Tiltag mod støjklider: Ingen.

Skadedyr

Generel bekæmpelse af skadedyr

Tilstedeværelsen af skadedyr forebygges ved orden og ved at bekæmpe problemet så snart det opstår.

Fluegener:

Fluer bekæmpes ved anvendelse af rovfluer i stedet for kemisk bekæmpelse.

Rottebekæmpelse:

Der er tegnet kontrakt med firmaet Hegnsvig skadedyrsservice, som efterser kasserne til placering af rottegift.

Kemikalier

Pesticider og sprøjteudstyr

Håndtering af pesticider foregår forsvarligt, idet kemikalier og skyllevand påfyldes sprøjteudstyret

på en støbt fylde-/vaskeplads med opsamling til gylletank. Rengøringen af sprøjteudstyr foregår på vaskepladsen.

Oplag af olie og kemikalier

Kemikalier opbevares i et dertil indrettet kemikalierum i maskinhuset. Der er en støbt fylde-/vaskeplads øst for maskinhuset til anvendelse ved påfyldning af kemikalier i marksprøjten.

Foderopbevaring

Foderforbruget til de 2000 søer med smågrise til 7,2 kg er på ca. 2.980.000 FE (1490 FE / årssø). Der regnes gennemsnitligt med 1,1 kg foder til 1 FE.

Årligt foderforbrug er på ca. 3.278 ton til besætningen.

Foderet opbevares i de to foderlader og kornet i de gastætte siloer.

Lysforhold

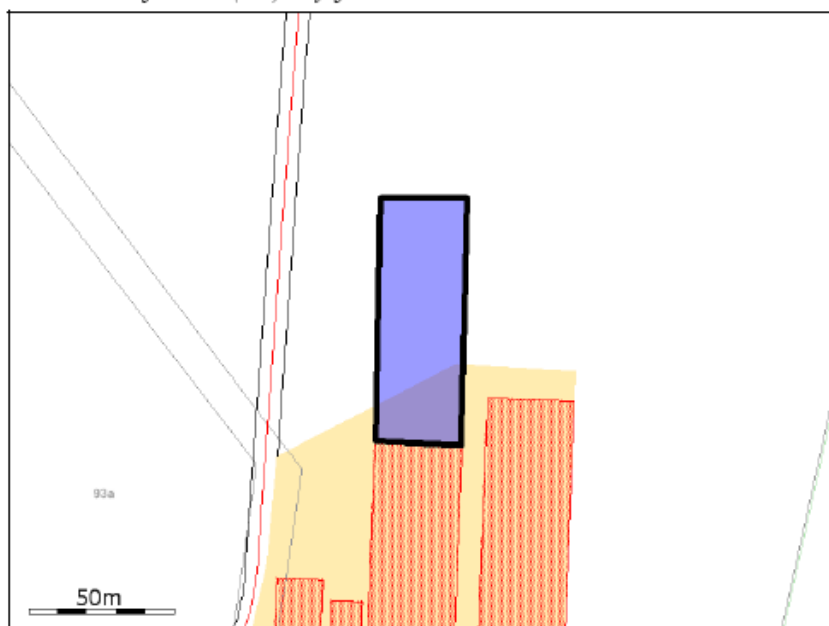
Der er lysfølere i staldene, så lyset tændes automatisk i perioden 6.00 - 00.00, når der registreres behov for belysning.

Foranstaltninger ved ophør af produktion

Foranstaltninger ved ophør af produktion Det påregnes ikke at produktionen ophører. Hvis det alligevel blev tilfældet fjernes kilder til mulig forurening af omgivelserne.

1.3 Oplysninger om staldanlæg og besætning

1.1.1. Staldafsnit - (20) Ny farestald

Bedste tilgængelige staldteknologi

Med hensyn til BAT og staldsystemer så er der flere forskellige definitioner på, hvad BAT er. Dels er der referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF), dels er der BAT-byggebladene og dels er der www.husdyrgodkendelse.dk's beregninger.

I BREF står der, at følgende staldsystemer er BAT:

- et fuldspaltet gulv med et vakuumsystem til hyppig fjernelse af gylle,
- et delvist spaltet gulv med reducerede gødningskanaler med hældende vægge og et vakuumsystem, eller
- et delvist spaltet gulv med et centralkonvekst fast gulv eller et hældende fast gulv foran stien, en gødningsrende med hældende sidevægge og en hældende gødningsbeholder

Ifølge Dansk Svineproduktion er de 2 sidstnævnte staldtyper hollandske typer, som ikke har fundet udbredelse herhjemme.

Der etableres delvis spaltegulve med min 1/3 fast gulvareal i stierne.

Endvidere findes der 3 BAT-byggeblade:

- Delvist spaltegulv ved 1/3 spaltegulvsareal
- Delvist spaltegulv med skraber og køling af kanalbund
- Luftvasker med syre, rensning af 60 procent afgangsluft

NB. Byggebladene er ikke opdaterede, hvorfor de pt. på Landscentrets hjemmeside fremstår med grøn baggrund.

Luftvaskeren med syre er så dyr at etablere, at det vurderes at være uproportionalt. Desuden må det vurderes, at der ikke umiddelbart er problemer med ammoniakdepositionen i området.

Når staldene en gang skal renoveres, vil der blive taget højde for hvilke muligheder der er for at leve op til det, som på pågældende tidspunkt er BAT for staldsystemer. Der forventes ikke at skulle udføres større renoveringer før om 20-30 år.

Ud over BREF og BAT-byggebladene er der www.husdyrgodkendelse.dk's beregninger. Med de angivne gulvtyper og overdækninger på gylletanke, kommer systemet til den konklusion, at ammoniakreduktionskravet er overholdt. Ammoniakreduktionskravet er politisk vedtaget og indarbejdet i www.husdyrgodkendelse.dk.

Ansøgt

Rengøring desinficering

Til aktiviteter, hvor der bruges vand, er det BAT at reducere vandforbruget ved at udføre følgende:

rengøring af dyrestald og udstyr med højtryksrensere efter hver produktionscyklus eller hver batch.

Det sker her ved rengøring af stalden hver 5. uge.

Der køres med effektive højtryksrensere og derved får man igen lavere vandforbrug.

Overbrusning af svinestalde

Der etableres højtrykskøling i stalden.

1. Svin

Årsso, farestald, Kassestier, delvis spaltegulv

Nudrift

Ingen dyr.

Ansøgt

Antal dyr	855
Antal måneder, hvor dyrene er udegående uden for udbringningsarealet	0
Antal måneder, hvor dyrene er udegående inden for udbringningsarealet	0
Stipladser	214
Indgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
Udgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
Gennemsnitsvægt ved maksimal staldbelægning på husdyrbruget (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
FE pr. prod. gris/svin (ved slagtesvin og smågrise) eller FE pr. årsso (ved årssøer)	447,00 FE
Gram råprotein pr. FE	137,20 g
Gram P pr. FE	0,00 g
Antal fravænnede grise pr. årsso (ved årssøer)	0,00
Fravænningsvægt (ved årssøer)	7,20 kg

Staldafsnit - (21 + 22) Ny drægtighedsstald

Bedste tilgængelige staldteknologi

Med hensyn til BAT og staldsystemer så er der flere forskellige definitioner på, hvad BAT er. Dels er der referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF), dels er der BAT-byggebladene og dels er der www.husdyrgodkendelse.dk's beregninger.

I BREF står der, at følgende staldsystemer er BAT:

- et fuldspaltet gulv med et vakuumsystem til hyppig fjernelse af gylle,
- et delvist spaltet gulv med reducerede gødningskanaler med hældende vægge og et vakuumsystem, eller
- et delvist spaltet gulv med et centralkonvekst fast gulv eller et hældende fast gulv foran stien, en gødningsrende med hældende sidevægge og en hældende gødningsbeholder

Ifølge Dansk Svineproduktion er de 2 sidstnævnte staldtyper hollandske typer, som ikke har fundet udbredelse herhjemme.

Der etableres delvis spaltegulve med min 1/3 fast gulvareal i stierne.

Endvidere findes der 3 BAT-byggeblade:

- Delvist spaltegulv ved 1/3 spaltegulvsareal
- Delvist spaltegulv med skraber og køling af kanalbund
- Luftvasker med syre, rensning af 60 procent afgangsluft

NB. Byggebladene er ikke opdaterede, hvorfor de pt. på Landscentrets hjemmeside fremstår med grøn baggrund.

Luftvaskeren med syre er så dyr at etablere, at det vurderes at være uproportionalt. Desuden må det vurderes, at der ikke umiddelbart er problemer med ammoniakdepositionen i området.

Når staldene en gang skal renoveres, vil der blive taget højde for hvilke muligheder der er for at leve op til det, som på pågældende tidspunkt er BAT for staldsystemer. Der forventes ikke at skulle udføres større renoveringer før om 20-30 år.

Ud over BREF og BAT-byggebladene er der www.husdyrgodkendelse.dk's beregninger. Med de angivne gulvtyper og overdækninger på gylletanke, kommer systemet til den konklusion, at

Rengøring desinficering

Til aktiviteter, hvor der bruges vand, er det BAT at reducere vandforbruget ved at udføre følgende:

rengøring af dyrestald og udstyr med højtryksrensere efter hver produktionscyklus eller hver batch.

Det sker her ved rengøring af staldene 2 gange årligt.

Overbrusning af svinestalde

Der etableres højtryksskøling.

Ansøgt

Produktioner

1. Svin

Årsso, løbe- og drægtighedsstald, Løsgående, delvis spaltegulv

Nudrift

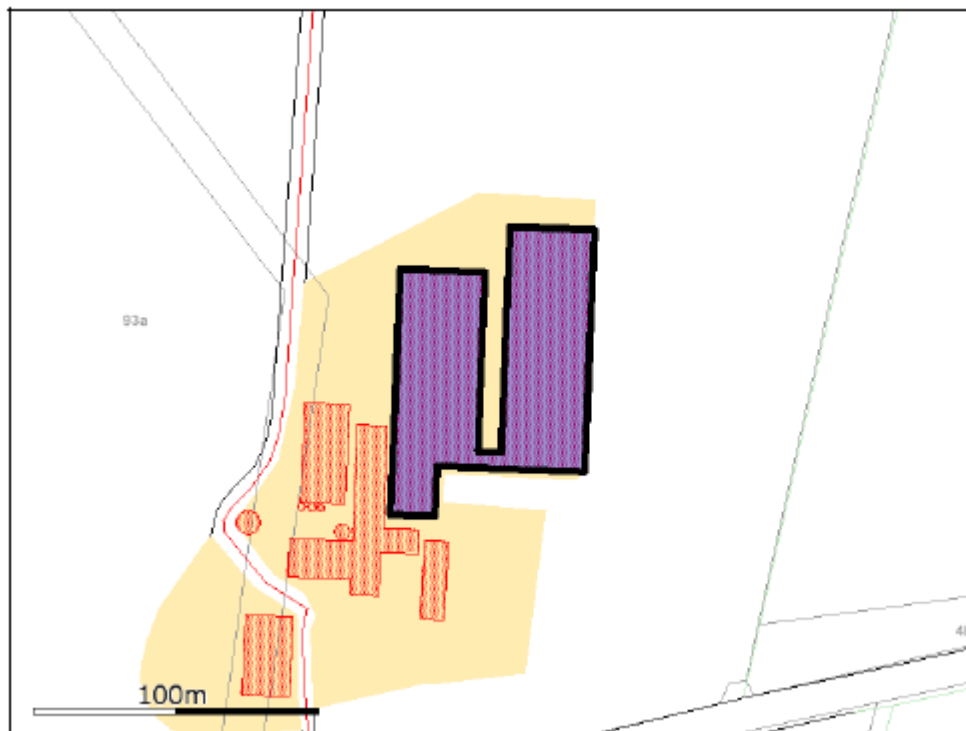
Ingen dyr.

Ansøgt

Antal dyr	992
Antal måneder, hvor dyrene er udegående uden for udbringningsarealet	0
Antal måneder, hvor dyrene er udegående inden for udbringningsarealet	0
Stipladser	744
Indgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
Udgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
Gennemsnitsvægt ved maksimal staldbelægning på husdyrbruget (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
FE pr. prod. gris/svin (ved slagtesvin og smågrise) eller FE pr. årsso (ved årssøer)	1043,00 FE
Gram råprotein pr. FE	137,20 g
Gram P pr. FE	0,00 g
Antal fravænnede grise pr. årsso (ved årssøer)	0,00
Fravænningsvægt (ved årssøer)	7,20 kg

1.1.3. Staldafsnit - (8+11+12) Eksisterende fare- og drægtighedsstald

Bedste tilgængelige staldteknologi

Med hensyn til BAT og staldsystemer så er der flere forskellige definitioner på, hvad BAT er. Dels er der referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF), dels er der BAT-byggebladene og dels er der www.husdyrgodkendelse.dk's beregninger.

I BREF står der, at følgende staldsystemer er BAT:

- et fuldspaltet gulv med et vakuumsystem til hyppig fjernelse af gylle,
- et delvist spaltet gulv med reducerede gødningskanaler med hældende vægge og et vakuumsystem, eller
- et delvist spaltet gulv med et centralkonvekst fast gulv eller et hældende fast gulv foran stien, en gødningsrende med hældende sidevægge og en hældende gødningsbeholder

Ifølge Dansk Svineproduktion er de 2 sidstnævnte staldtyper hollandske typer, som ikke har fundet udbredelse herhjemme.

Der er etableret delvis spaltegulve med min 1/3 fast gulvareal i stierne.

Endvidere findes der 3 BAT-byggeblade:

- Delvist spaltegulv ved 1/3 spaltegulvsareal
- Delvist spaltegulv med skraber og køling af kanalbund
- Luftvasker med syre, rensning af 60 procent afgangsluft

NB. Byggebladene er ikke opdaterede, hvorfor de pt. på Landscentrets hjemmeside fremstår med grøn baggrund.

Luftvaskeren med syre er så dyr at etablere, at det vurderes at være uproportionalt. Desuden må det vurderes, at der ikke umiddelbart er problemer med ammoniakdepositionen i området.

De 2 første gulvtyper kunne i princippet godt etableres, men da der er tale om udvidelse i eksisterende stalde, er det på nuværende tidspunkt ikke aktuelt at ændre på andelen af spaltegulv eller etablere køling og skraber. Begge dele vil kræve en total renovering af staldene. Når staldene en gang skal renoveres, vil der blive taget højde for hvilke muligheder der er for at leve op til det, som til pågældende tidspunkt er BAT for staldsystemer. Der forventes ikke at skulle udføres større renoveringer før om 20-30 år.

Ud over BREF og BAT-byggebladene er der www.husdyrgodkendelse.dk's beregninger. Med de angivne staldsystemer og overdækninger på gylletanke, kommer systemet til den konklusion, at ammoniakreduktionskravet er overholdt.

Ammoniakreduktionskravet er politisk vedtaget og indarbejdet i www.husdyrgodkendelse.dk.

Ansøgt

Rengøring desinficering

Til aktiviteter, hvor der bruges vand, er det BAT at reducere vandforbruget ved at udføre følgende:

rengøring af dyrestald og udstyr med højtryksrensere efter hver produktionscyklus eller hver batch.

Farestaldene rengøres hver 5. uge og drægtighedsstaldene 2 gange årligt. Der køres med effektive højtryksrensere og derved får man igen lavere vandforbrug.

Overbrusning af svinestalde

Der er overbrusningsanlæg i staldene.

1. Svin

Årsso, løbe- og drægtighedsstald, Løsgående, delvis spaltegulv

Nudrift

Antal dyr	619
Antal måneder, hvor dyrene er udegående uden for udbringningsarealet	0
Antal måneder, hvor dyrene er udegående inden for udbringningsarealet	0
Stipladser	464
Indgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
Udgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
Gennemsnitsvægt ved maksimal staldbelægning på husdyrbruget (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
FE pr. prod. gris/svin (ved slagtesvin og smågrise) eller FE pr. årsso (ved årssøer)	0,00 FE
Gram råprotein pr. FE	0,00 g
Gram P pr. FE	0,00 g
Antal fravænnede grise pr. årsso (ved årssøer)	0,00
Fravænningsvægt (ved årssøer)	7,20 kg

Ansøgt

Antal dyr	619
Antal måneder, hvor dyrene er udegående uden for udbringningsarealet	0
Antal måneder, hvor dyrene er udegående inden for udbringningsarealet	0
Stipladser	464
Indgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
Udgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
Gennemsnitsvægt ved maksimal staldbelægning på husdyrbruget (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
FE pr. prod. gris/svin (ved slagtesvin og smågrise) eller FE pr. årsso (ved årssøer)	1043,00 FE
Gram råprotein pr. FE	137,20 g
Gram P pr. FE	0,00 g
Antal fravænnede grise pr. årsso (ved årssøer)	0,00
Fravænningsvægt (ved årssøer)	7,20 kg

2. Svin

Årsso, farestald, Kassestier, delvis spaltegulv

Nudrift

Antal dyr	1145
Antal måneder, hvor dyrene er udegående uden for udbringningsarealet	0
Antal måneder, hvor dyrene er udegående inden for udbringningsarealet	0
Stipladser	286
Indgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
Udgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
Gennemsnitsvægt ved maksimal staldbelægning på husdyrbruget (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
FE pr. prod. gris/svin (ved slagtesvin og smågrise) eller FE pr. årsso (ved årssøer)	0,00 FE
Gram råprotein pr. FE	0,00 g
Gram P pr. FE	0,00 g
Antal fravænnede grise pr. årsso (ved årssøer)	0,00
Fravænningsvægt (ved årssøer)	7,20 kg

Ansøgt

Antal dyr	1145
Antal måneder, hvor dyrene er udegående uden for udbringningsarealet	0
Antal måneder, hvor dyrene er udegående inden for udbringningsarealet	0
Stipladser	286
Indgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
Udgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
Gennemsnitsvægt ved maksimal staldbelægning på husdyrbruget (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
FE pr. prod. gris/svin (ved slagtesvin og smågrise) eller FE pr. årsso (ved årssøer)	447,00 FE
Gram råprotein pr. FE	137,20 g
Gram P pr. FE	0,00 g
Antal fravænnede grise pr. årsso (ved årssøer)	0,00
Fravænningsvægt (ved årssøer)	7,20 kg

1.1.4. Staldafsnit - (3+4+10) Eksisterende drægtighedsstald

Med hensyn til BAT og staldsystemer så er der flere forskellige definitioner på, hvad BAT er. Dels er der referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF), dels er der BAT-byggebladene og dels er der www.husdyrgodkendelse.dk's beregninger.

I BREF står der, at følgende staldsystemer er BAT:

- et fuldspaltet gulv med et vakuumsystem til hyppig fjernelse af gylle,
- et delvist spaltet gulv med reducerede gødningskanaler med hældende vægge og et vakuumsystem, eller
- et delvist spaltet gulv med et centralkonvekst fast gulv eller et hældende fast gulv foran stien, en gødningsrende med hældende sidevægge og en hældende gødningsbeholder

Ifølge Dansk Svineproduktion er de 2 sidstnævnte staldtyper hollandske typer, som ikke har fundet udbredelse herhjemme.

Der er etableret delvis spaltegulve med min 1/3 fast gulvareal i stierne.

Endvidere findes der 3 BAT-byggeblade:

- Delvist spaltegulv ved 1/3 spaltegulvsareal
- Delvist spaltegulv med skraber og køling af kanalbund
- Luftvasker med syre, rensning af 60 procent afgangsluft

NB. Byggebladene er ikke opdaterede, hvorfor de pt. på Landscentrets hjemmeside fremstår med grøn baggrund.

Luftvaskeren med syre er så dyr at etablere, at det vurderes at være uproportionalt. Desuden må det vurderes, at der ikke umiddelbart er problemer med ammoniakdepositionen i området.

De 2 første gulvtyper kunne i princippet godt etableres, men da der er tale om udvidelse i eksisterende stalde, er det på nuværende tidspunkt ikke aktuelt at ændre på andelen af spaltegulv eller etablere køling og skrabere. Begge dele vil kræve en total renovering af staldene. Når staldene en gang skal renoveres, vil der blive taget højde for hvilke muligheder der er for at leve op til det, som til pågældende tidspunkt er BAT for staldsystemer. Der forventes ikke at skulle udføres større renoveringer før om 20-30 år.

Ud over BREF og BAT-byggebladene er der www.husdyrgodkendelse.dk's beregninger. Med de angivne staldsystemer og overdækninger på gylletanke, kommer systemet til den konklusion, at ammoniakreduktionskravet er overholdt.

Ammoniakreduktionskravet er politisk vedtaget og indarbejdet i www.husdyrgodkendelse.dk.

På baggrund heraf, må vi antage, at det eksisterende staldsystem kan fortsætte ind til videre.

Ansøgt

Generelt

Rengøring desinficering

Til aktiviteter, hvor der bruges vand, er det BAT at reducere vandforbruget ved at udføre følgende:

rengøring af dyrestald og udstyr med højtryksrensere efter hver produktionscyklus eller hver batch.

Det sker her ved rengøring af staldene 2 gange årligt.

Overbrusning af svinestalde

Der er etableret overbrusningsanlæg.

Produktioner

1. Svin

Årsso, løbe- og drægtighedsstald, Løsgående, delvis spaltegulv

Nudrift

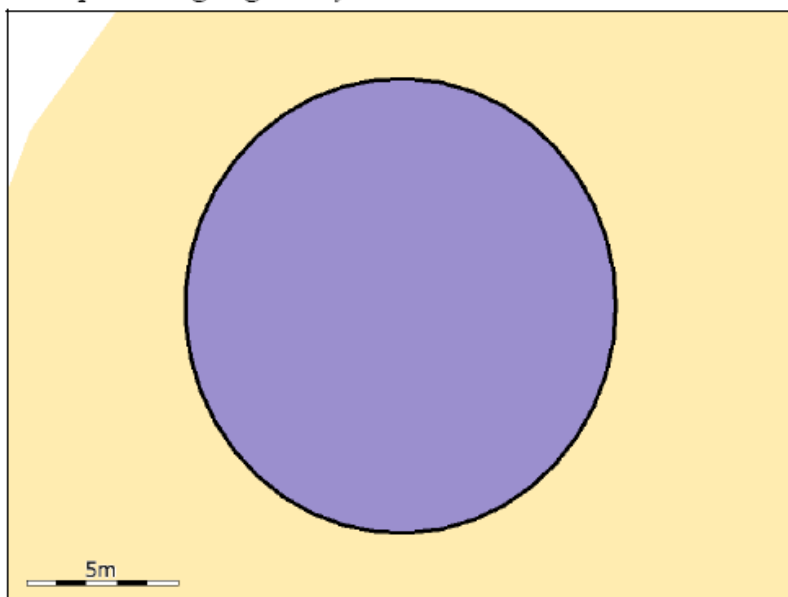
Antal dyr	526
Antal måneder, hvor dyrene er udegående uden for udbringningsarealet	0
Antal måneder, hvor dyrene er udegående inden for udbringningsarealet	0
Stipladser	390
Indgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
Udgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
Gennemsnitsvægt ved maksimal staldbelægning på husdyrbruget (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
FE pr. prod. gris/svin (ved slagtesvin og smågrise) eller FE pr. årsso (ved årssoer)	0,00 FE
Gram råprotein pr. FE	0,00 g
Gram P pr. FE	0,00 g
Antal fravænnede grise pr. årsso (ved årssoer)	0,00
Fravænningsvægt (ved årssoer)	7,20 kg

Ansøgt

Antal dyr	389
Antal måneder, hvor dyrene er udegående uden for udbringningsarealet	0
Antal måneder, hvor dyrene er udegående inden for udbringningsarealet	0
Stipladser	292
Indgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
Udgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
Gennemsnitsvægt ved maksimal staldbelægning på husdyrbruget (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
FE pr. prod. gris/svin (ved slagtesvin og smågrise) eller FE pr. årso (ved årsoer)	1043,00 FE
Gram råprotein pr. FE	137,20 g
Gram P pr. FE	0,00 g
Antal fravænnede grise pr. årso (ved årsoer)	0,00
Fravænningsvægt (ved årsoer)	7,20 kg

1.4 Oplysninger om opbevaringsanlæg

1.1.5. Opbevaringslager - Gylletank 1060 m³

Generelt

Opbevaring af husdyrgødning	Gylletanken er fra 1988. Der har været gennemført 2 x 10 års beholderkontrol. Tanken er opført i elementer med søsten.
Nyetablering, udvidelse eller ændring	Nej

Bedste tilgængelige opbevaringsteknik

Bedste tilgængelige opbevaringsteknik

Da der er tale om:

- en stabil beholder, der kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger
  - lageret tømmes hvert år og inspiceres visuelt
  - beholderens bund og vægge er tætte
  - der ingen spjæld er, men alt overpumpes via neddykket rør
  - gyllen kun omrøres umiddelbart før tømning
  - beholderen er overdækket med telt (fast overdækning)
- og beholderen kontrolleres ved 10-års beholderkontrollen, vurderes det, at der er BAT med hensyn til gødningsopbevaring jf. referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF).

Nudrift

Dimension	Højde: 4 m; diameter: 18,67 m
Lagerandel flydende i procent	15,00%
Lagerandel fast i procent	0,00%
Lagertype	Flydende husdyrgødningslager
Opbevaringskapacitet	1060,00 tons
Overdækning barriere	Nej
Fast overdækning	Nej

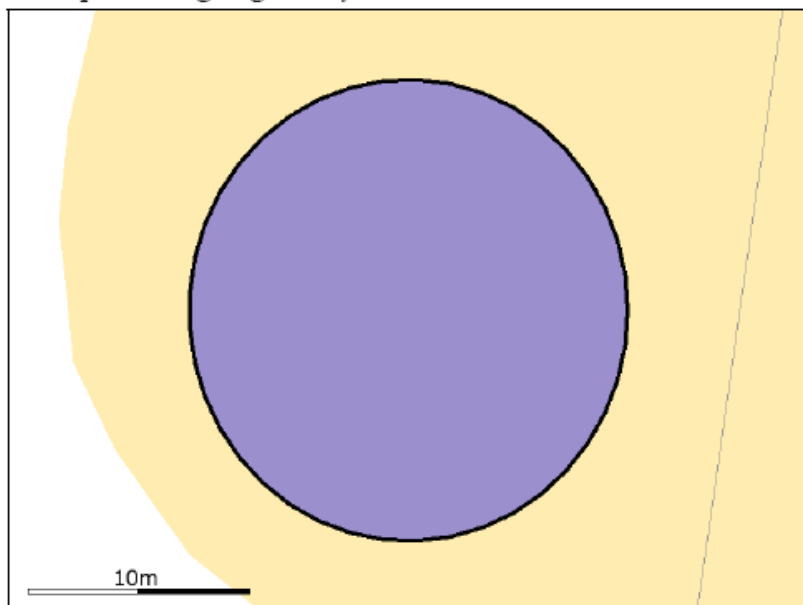
Øvrige oplysninger

Ikke beskrevet.

Ansøgt

Dimension	Højde: 4 m; diameter: 18,67 m
Lagerandel flydende i procent	11,00%
Lagerandel fast i procent	0,00%
Lagertype	Flydende husdyrgødningslager
Opbevaringskapacitet	1060,00 tons
Overdækning barriere	Nej
Fast overdækning	Ja

1.1.6. Opbevaringslager - Gylletank 2000 m³

Generelt

Opbevaring af husdyrgødning	Gylletanken er opført i 1997, og der er gennemført 1 x 10 års beholderkontrol på tanken. Gylletanken er opført i lysebrune sosten.
Nyetablering, udvidelse eller ændring	Nej

Nudrift

Dimension	Højde: 4 m; diameter: 25,23 m
Lagerandel flydende i procent	28,00%
Lagerandel fast i procent	0,00%
Lagertype	Flydende husdyrgødningslager
Opbevaringskapacitet	2000,00 tons
Overdækning barriere	Nej
Fast overdækning	Nej

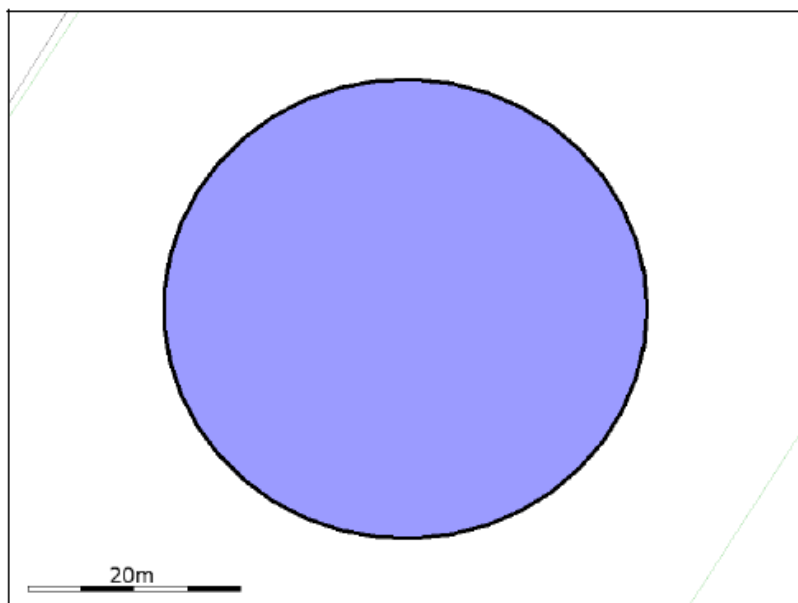
Øvrige oplysninger

Ikke beskrevet.

Ansøgt

Dimension	Højde: 4 m; diameter: 25,23 m
Lagerandel flydende i procent	21,00%
Lagerandel fast i procent	0,00%
Lagertype	Flydende husdyrgødningslager
Opbevaringskapacitet	2000,00 tons
Overdækning barriere	Nej
Fast overdækning	Ja

1.1.7. Opbevaringslager - 3500 m3 gylletank (Stovstrup)

Generelt

Opbevaring af husdyrgødning	Gylletanken er opført i 2003. Materiale: elementer med søsten. Tanken er tilmeldt ordningen om 10 års beholderkontrol.
Nyetablering, udvidelse eller ændring	Nej

Nudrift

Dimension	Højde: 4 m; diameter: 33,4 m
Lagerandel flydende i procent	49,00%
Lagerandel fast i procent	0,00%
Lagertype	Flydende husdyrgødningslager
Opbevaringskapacitet	3500,00 tons
Overdækning barriere	Nej
Fast overdækning	Nej

Ansøgt

Dimension	Højde: 4 m; diameter: 33,4 m
Lagerandel flydende i procent	37,00%
Lagerandel fast i procent	0,00%
Lagertype	Flydende husdyrgødningslager
Opbevaringskapacitet	3500,00 tons
Overdækning barriere	Nej
Fast overdækning	Ja

1.1.8. Opbevaringslager - Gyllekanaler (1027 m³)

Generelt

Opbevaring af husdyrgødning	
Nytablering, udvidelse eller ændring	Nej

Bedste tilgængelige opbevaringsteknik

Da der er tale om:

- en stabil beholder, der kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger
  - lageret tømmes hvert år og inspiceres visuelt
  - beholderens bund og vægge er tætte
  - der ingen spjæld er, men alt overpumpes via neddykket rør
  - gyllen kun omrøres umiddelbart før tømning
  - beholderen er overdækket med telt (fast overdækning)
- og beholderen kontrolleres ved 10-års beholderkontrollen, vurderes det, at der er BAT med hensyn til gødningsopbevaring jf. referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF).

Nudrift

Dimension	0,4 m dybe og ca. 1 m brede
Lagerandel flydende i procent	8,00%
Lagerandel fast i procent	0,00%
Lagertype	Gyllekanal/Fortank
Opbevaringskapacitet	600,00 tons
Overdækning barriere	Nej
Fast overdækning	Ja

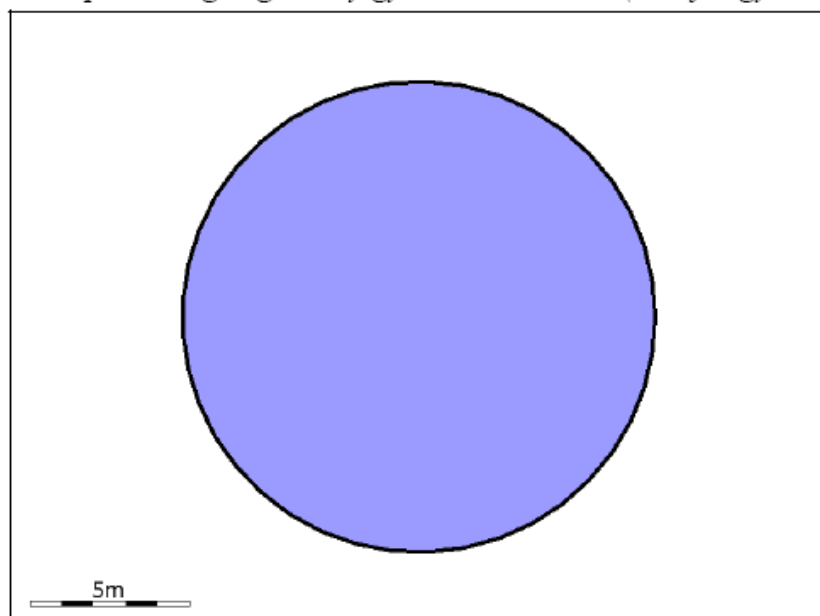
Øvrige oplysninger

Ikke beskrevet.

Ansøgt

Dimension	0,4 m dybe og ca. 1 m brede
Lagerandel flydende i procent	11,00%
Lagerandel fast i procent	0,00%
Lagertype	Gyllekanal/Fortank
Opbevaringskapacitet	1027,00 tons
Overdækning barriere	Nej
Fast overdækning	Ja

1.1.9. Opbevaringslager - Ny gylletank 2000 m³ (hvorfra gyllen separeres)

Generelt

Opbevaring af husdyrgødning	Tanken skal opføres i elementer med fast teltoverdækning.
Nyetablering, udvidelse eller ændring	Nej

Bedste tilgængelige opbevaringsteknik

Gylletanken opfylder BAT-kravene ved at være en stabil beholder der kan modstå mekaniske, termiske samt kemiske påvirkninger. Beholderens bund og vægge er tætte og beskyttede mod

tæring.

Lageret tømmes regelmæssigt af hensyn til eftersyn og vedligeholdelse, fortrinsvis hvert år.

Der er ingen spjæld, men alt overpumpes via neddykket rør.

Gyllen omrøres kun lige før tømning af beholderen inden udbringning på markerne.

Beholderen kontrolleres ved 10 års beholderkontrollen.

Derudover overdækkes gyllebeholderen med teltoverdækning, hvilket også er BAT.

Øvrige oplysninger

Gyllen fra Ånumvej 167 og Adelvej 6 pumpes til denne tank, og separationen af gyllen vil foregå derfra. Sælges de to ejendomme til 2 forskellige købere, vil der ske separation fra hver ejendom i stedet.

Væskefraktionen pumpes efter separationen til de respektive lagertanke på de to ejendomme.

Nudrift

Dimension	
Lagerandel flydende i procent	0,00%
Lagerandel fast i procent	0,00%
Lagertype	Flydende husdyrgødningslager
Opbevaringskapacitet	0,00 tons
Overdækning barriere	Nej
Fast overdækning	Nej

Øvrige oplysninger

Ikke beskrevet.

Ansøgt

Dimension	4m x 25,23m
Lagerandel flydende i procent	21,00%
Lagerandel fast i procent	0,00%
Lagertype	Flydende husdyrgødningslager
Opbevaringskapacitet	2000,00 tons
Overdækning barriere	Nej
Fast overdækning	Ja

1.5 Beregninger på anlæg

Ammoniak

3.1.1. Generel Ammoniakreduktion

Er det generelle krav om reduktion af ammoniaktab fra stald og lager opfyldt?	Ja
Eventuel yderligere nødvendig reduktion for at opfylde kravet	-41,00 KgN
Emission fra stalde, der ikke er omfattet af det generelle krav	0,00 KgN
Emission fra stalde omfattet af kravet, men ingen ændring	3194,12 KgN
Emission fra stalde omfattet af kravet og med ændring	2924,58 KgN
Ammoniaktab fra lagre af flydende husdyrgødning	484,85 KgN
Ammoniaktab fra lagre af fast husdyrgødning	0,00 KgN

3.1.2. Individuel Ammoniakreduktion

Samlede emission fra anlæg	6603,55 KgN/år
Meremission fra anlæg	2518,66 KgN/år
Højeste merdeposition i naturområdet	0,06 KgN/Ha

Beregning af højeste bidrag i naturområde (kontroller at dine ruheder og kildehøjde er korrekte):

Miljøgodkendelse af husdyrbruget på adressen Ånumvej 167, 6900 Skjern
8.september .2009

Staldafsnit	Kildehøjde	Retning	Afstand til naturpunkt	Ruhed Opland	Ruhed Natur
(20) Ny farestald	6	43,78°	1161,58m	L	Mk
(20) Ny farestald	6	43,78°	1161,58m	L	Mk
(21 + 22) Ny drægtighedsstald	6	48,78°	1163,49m	L	Mk
(21 + 22) Ny drægtighedsstald	6	48,78°	1163,49m	L	Mk
(20) Ny farestald	6	43,78°	1161,58m	L	Mk
(21 + 22) Ny drægtighedsstald	6	48,78°	1163,49m	L	Mk
(8+11+12) Eksisterende fare- og drægtighedsstald	6	46,76°	1098,32m	L	Mk
(3+4+10) Eksisterende drægtighedsstald	6	47,34°	1069,31m	L	Mk
3500 m3 gylletank (Stovstrup)	3	183,11°	2951,96m	L	Mk
Gyllekanaler (1027 m3)	6	47,38°	1069,33m	L	Mk
Ny gylletank 2000 m3 (hvorfra gyllen separeres)	3	35,34°	1231,54m	L	Mk
Ny gylletank 2000 m3 (hvorfra gyllen separeres)	3	35,34°	1231,54m	L	Mk
Ny gylletank 2000 m3 (hvorfra gyllen separeres)	3	35,34°	1231,54m	L	Mk
Ny gylletank 2000 m3 (hvorfra gyllen separeres)	3	35,34°	1231,54m	L	Mk
Ny gylletank 2000 m3 (hvorfra gyllen separeres)	3	14,79°	3665,36m	L	Mk
Ny gylletank 2000 m3 (hvorfra gyllen separeres)	3	35,34°	1231,54m	L	Mk
Ny gylletank 2000 m3 (hvorfra gyllen separeres)	3	35,34°	1231,54m	L	Mk
(20) Ny farestald	6	43,78°	1161,58m	L	Mk
(21 + 22) Ny drægtighedsstald	6	48,78°	1163,49m	L	Mk
(8+11+12) Eksisterende fare- og drægtighedsstald	6	46,76°	1098,32m	L	Mk
(3+4+10) Eksisterende drægtighedsstald	6	47,34°	1069,31m	L	Mk
Gylletank 2000 m3	3	46,55°	994,50m	L	Mk
Gylletank 2000 m3	3	46,55°	994,50m	L	Mk
Gylletank 2000 m3	3	46,55°	994,50m	L	Mk
Gylletank 2000 m3	3	46,55°	994,50m	L	Mk
Gylletank 2000 m3	3	46,55°	994,50m	L	Mk
Gylletank 2000 m3	3	16,34°	3359,01m	L	Mk
Gylletank 2000 m3	3	46,55°	994,50m	L	Mk
Gylletank 2000 m3	3	46,55°	994,50m	L	Mk
3500 m3 gylletank (Stovstrup)	3	183,11°	2951,96m	L	Mk
Gyllekanaler (1027 m3)	6	47,38°	1069,33m	L	Mk
Ny gylletank 2000 m3 (hvorfra gyllen separeres)	3	35,34°	1231,54m	L	Mk
(20) Ny farestald	6	43,78°	1161,58m	L	Mk
(21 + 22) Ny drægtighedsstald	6	48,78°	1163,49m	L	Mk
(8+11+12) Eksisterende fare- og drægtighedsstald	6	46,76°	1098,32m	L	Mk
(3+4+10) Eksisterende drægtighedsstald	6	47,34°	1069,31m	L	Mk
Gylletank 1060 m3	3	45,74°	1015,08m	L	Mk
Gylletank 1060 m3	3	45,74°	1015,08m	L	Mk
Gylletank 1060 m3	3	45,74°	1015,08m	L	Mk
Gylletank 1060 m3	3	45,74°	1015,08m	L	Mk
Gylletank 1060 m3	3	45,74°	1015,08m	L	Mk
Gylletank 1060 m3	6	45,74°	1015,08m	L	Mk
Gylletank 1060 m3	6	16,31°	3383,94m	L	Mk
Gylletank 1060 m3	6	45,74°	1015,08m	L	Mk
Gylletank 1060 m3	6	45,74°	1015,08m	L	Mk
Gylletank 2000 m3	6	46,55°	994,50m	L	Mk
3500 m3 gylletank (Stovstrup)	6	183,11°	2951,96m	L	Side 37 af 42
Gyllekanaler (1027 m3)	6	47,38°	1069,33m	L	Mk
Ny gylletank 2000 m3 (hvorfra gyllen separeres)	3	35,34°	1231,54m	L	Mk
(20) Ny farestald	6	43,78°	1161,58m	L	Mk

Lugt

Staldafsnit	Område	Afstand til område	Placering 300-60 grader	Andre ejendomme med mere end 75 DE	Indgår staldafsnit i lugtberegning for område?
(20) Ny farestald	Byzone	2642,37m	Nej	0	Nej
(20) Ny farestald	Samlet bebyggelse	2271,57m	Nej	0	Nej
(20) Ny farestald	Enkelt bolig	494,67m	Ja	0	Nej
(21 + 22) Ny drægtighedsstald	Byzone	2592,06m	Nej	0	Nej
(21 + 22) Ny drægtighedsstald	Samlet bebyggelse	2221,71m	Nej	0	Nej
(21 + 22) Ny drægtighedsstald	Enkelt bolig	476,99m	Ja	0	Nej
(8+11+12) Eksisterende fare- og drægtighedsstald	Byzone	2642,83m	Nej	0	Nej
(8+11+12) Eksisterende fare- og drægtighedsstald	Samlet bebyggelse	2272,84m	Nej	0	Nej
(8+11+12) Eksisterende fare- og drægtighedsstald	Enkelt bolig	424,02m	Ja	0	Nej
(3+4+10) Eksisterende drægtighedsstald	Byzone	2703,77m	Nej	0	Nej
(3+4+10) Eksisterende drægtighedsstald	Samlet bebyggelse	2334,20m	Nej	0	Nej
(3+4+10) Eksisterende drægtighedsstald	Enkelt bolig	368,66m	Ja	0	Nej

Lugtgeneberegning

Miljøgodkendelse af husdyrbruget på adressen Ånumvej 167, 6900 Skjern
8.september .2009

Områdetype	Beregningsmodel	Ukorrigeret geneafstand	Korrigeret geneafstand	Geneafstand, nudrift	Vægtet gennemsnitsafstand	Genekriterie overholdt?
Byzone	Ny	522,25 m				Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.
Samlet bebyggelse	Ny	366,77 m				Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.
Enkelt bolig	Ny	162,48 m				Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.

1.7 Oplysninger om gødning

Gødningsregnskab (Nudrift)

4.2.1. Produceret Gødningsmængde

Gødningstype	KgN	KgP	DE - Kvæg, Får, Geder	DE - Svin og andre dyr
Svinegylle	27280,16 KgN	6948,89 KgP	0,00 DE	266,28 DE

4.2.2. Tilført Gødningsmængde

Ingen

4.2.3. Afsat Gødningsmængde

Gødningstype	KgN	KgP	DE - Kvæg, Får, Geder	DE - Svin og andre dyr
Svinegylle	27280,16 KgN	6948,89 KgP	0,00 DE	266,28 DE

Modtager:

Afsættes til arealgodkendelsen under CVR.1944 8800

Gødningsregnskab (Ansøgt)

4.3.1. Produceret Gødningsmængde

Gødningstype	KgN	KgP	DE - Kvæg, Får, Geder	DE - Svin og andre dyr
Svinegylle	47261,41 KgN	12557,80 KgP	0,00 DE	465,12 DE

4.3.2. Tilført Gødningsmængde

Ingen

4.3.3. Afsat Gødningsmængde

Gødningstype	KgN	KgP	DE - Kvæg, Får, Geder	DE - Svin og andre dyr
Svinegylle	47261,41 KgN	12557,80 KgP	0,00 DE	465,12 DE

Modtager:

Afsættes til arealgodkendelsen under CVR.1944 8800

4.3.5. Total sum af gødningsmængder

KgN	KgP	DE - Kvæg, Får, Geder	DE - Svin og andre dyr
0 KgN	0 KgP	0 DE	0 DE

4.3.6. Harmonital

0 DE/Ha

Bedste tilgængelige udbringningsteknik

BAT for udbringningsteknik er beskrevet i referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF) som en række tiltag. En del af disse tiltag er dækket af husdyrgødningsbekendtgørelsen og bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, hvorfor det er et lovkrav at følge dem. Fx:

- regler for udbringningstidspunkter (forbud mod udbringning 200 m fra byområder på weekend- og helligdage),
- udbringningsmetoder (fx ikke tilladt at bruge bredspreder til gylle),
- krav om nedfældning på visse arealer tæt på sårbar natur (sort jord og græs indenfor bufferzoner til §7 arealer),
- krav til udbringningstidspunkter, der sikrer optagelse i planter,
- krav om nedbringning af husdyrgødning udlagt på ubevoksede arealer indenfor 6 timer,
- og krav om maksimale mængder husdyrgødning pr. ha,
- krav til efterafgrøder

Der udarbejdes hvert år en mark- og gødningsplan, hvorved det sikres at mængden af gødning tilpasses afgrødens forventede behov. I planen tages der bl.a. hensyn til jordbundstype, sædskifte, vanding, planternes udbytte og kvælstofudnyttelsen.

Gyllen køres typisk ud med 20-25 m³ gyllevogn med slæbeslanger. Der vil forekomme ammoniakfordampning og lugtgener fra marker, hvorpå der er udbragt gylle. Omfanget afhænger af vejrforhold (temperatur, vindforhold og evt. nedbør).

Der køres aldrig på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket areal. Der er ingen stærkt hældende arealer og der holdes som minimum 2 m bræmmer til vandløbene.

Gyllen nedfældes til vårsæd og slangeudlægges i vintersæd.

Det vurderes, at de anvendte udbringningsteknikker lever op til BAT.

Når der udbringes husdyrgødning og suppleres op til Plantedirektoratets norm med handelsgødning, er der forbrugt 15-20 % mindre kvælstof end økonomisk optimal mængde. Dette medfører et kraftigt incitament til optimal håndtering af husdyrgødningen. Ansøger vil derfor søge den mest optimale form for udbringningsteknik, placering i sædskiftet og benytte de mest optimale vejrforhold, således fordampningen af ammoniak reduceres mest mulig og udnyttelsen af næringsstoffer er størst mulig. Ligeledes vil stigende afgrødepriser flytte afgrødernes økonomisk optimale kvælstofniveau højere op, og dermed kræve bedre udnyttelse af husdyrgødning på bedriftens arealer.

1.9 Opbevaringskapacitet

Ringkøbing-Skjern Kommune
Kærgårdsvej 8
6950 Ringkøbing

Bilag 3.

Ringkøbing den
23-07-2009

Opgørelse af tilstrækkelig opbevaringskapacitet for husdyrgødning hos:

Ulvedal
Ånumvej 167
6900 Skjern

Antal dyreenheder i kvæg	
Antal dyreenheder i svin	465,1
Antal dyreenheder i andet	
I alt antal dyreenheder	465,1

Ejendommens opbevaringskapacitet (incl. gylletanken beliggende Stovstrupvej 1A)

Gylle	12332 tons	svarende til	9,3	måneders kapacitet
Ajle	tons	svarende til		måneders kapacitet
Fast staldgødning	tons	svarende til		måneders kapacitet
Andet	tons	svarende til		måneders kapacitet

På grundlag af beregnet årlig husdyrgødningsproduktion samt gødningslagrenes kapacitet, kan husdyrgødningen udbringes på lovlige tidspunkter.

Udbringningen af husdyrgødningen på bedriftens marker kan udføres, således at bedriften opfylder kravet om udnyttelse af kvælstoffet set i forhold til reglerne omtalt i Plantedirektoratets hæfte: Vejledning og skemaer 2009/10.

PS: Kapaciteten i kanalerne er medregnet i de 9,3 mdr.

Venlig hilsen

Helle Borum
Miljøkonsulent

Bilag 2. Miljøvurdering for miljøgodkendelsen

2.1 Baggrund for miljøgodkendelsen

Med virkning fra 1. januar 2007 trådte nye regler for miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug i kraft.

De nye regler medfører, at der ikke længere skal udarbejdes VVM-redegørelse som følge af den ansøgte udvidelse af husdyrbruget, men at der i stedet skal udarbejdes en miljøgodkendelse efter §12 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer i det nedenstående miljø- og genepåvirkningen ved udvidelsen af husdyrbruget.

Der gøres hermed opmærksom på, at i de følgende afsnit anvendes forkortelsen "§7 i loven", hvilket henviser til §7 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

2.2 Husdyrbrugets ansøgte anlæg og udbringningsareal

Miljøgodkendelsen omfatter hele husdyrbruget med undtagelse af udbringningsarealerne og omfatter en udvidelse af dyreholdet til 2000 stk. søer med smågrise (7,2 kg) i alt svarende til 465,12 DE samt opførelse af en ny drægtighedsstald på ca. 5115 m², en ny farestald på 2340 m², en ny poltestald/lade på 2340 m², to nye gastætte fodersiloer samt en ny gyllebeholder på 2000 m³ med teltoverdækning. Den nye gylletank på max 2000 m³ skal bruges til gylleseparation og bliver overdækket.

Staldanlæg med dyrehold

Kategori	Staldsystem	Antal ansøgt	Antal DE	Fravænningsvægt (kg)	Antal stipladser	Foderkorrektion
Ny farestald	Årsso, farestald, Kassestier, delvis spaltegulv	855	59,94	7,2	214	Type 2
Ny drægtighedsstald	Årsso, løbe- og drægtighedsstald, Løsgående, delvis spaltegulv	992	161,15	7,2	744	Type 2
Eksisterende fare- og drægtighedsstald	Årsso, løbe- og drægtighedsstald, Løsgående, delvis spaltegulv	619	100,56	7,2	464	Type 2
Eksisterende fare- og drægtighedsstald	Årsso, farestald, Kassestier, delvis spaltegulv	1145	80,28	7,2	286	Type 2
Eksisterende drægtighedsstald	Årsso, løbe- og drægtighedsstald, Løsgående, spaltegulv	389	63,19	7,2	292	Type 2
I alt		2000	465,12	-	-	-

Opbevaringsanlæg

	Gyllebeholder 1		Gyllebeholder 2		Gyllebeholder 3	
	Nudrift	Ansøgt	Nudrift	Ansøgt	Nudrift	Ansøgt
Dimension (dybde x diameter)	4x18,67	4x18,67	4x25,23	4x25,23	4x33,4	4x33,4
Lagerandel flydende i procent	15%	11%	28%	21%	49%	37%
Lagerandel fast i procent	0	0	0	0	0	0
Lagertype	Flydende husdyrgødningslager	Flydende husdyrgødningslager	Flydende husdyrgødningslager	Flydende husdyrgødningslager	Flydende husdyrgødningslager	Flydende husdyrgødningslager
Opbevaringskapacitet	1060 tons	1060 tons	2000 tons	2000 tons	3500 tons	3500 tons
Overdækning barriere	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej
Fast overdækning	Nej	Ja	Nej	Ja	Nej	Ja

	Gyllebeholder 5 Ny til gylleseparation		Gyllekanaler	
	Nudrift	Ansøgt		
Dimension (dybde x diameter)	-	4x25,23	0,4x1	0,4x1
Lagerandel flydende i procent	-	21%	8%	11%
Lagerandel fast i procent	-	0	0	0
Lagertype	-	Flydende husdyrgødningslager	Flydende husdyrgødningslager	Flydende husdyrgødningslager
Opbevaringskapacitet	-	2000 tons	600	1027
Overdækning barriere	-	Nej	nej	nej
Fast overdækning	-	Ja	nej	nej

Udbringingsareal

Alt gylle fra bedriften på Ånumvej 167, 6900 Skjern separeres i et lavteknologisk separationsanlæg og afsættes på aftalearealer. Aftalearealerne ejes og drives også af XXXXXXXXXX Borris A/S men under SE-nr. 1248 8815 og godkendes derfor separat i en arealgodkendelse.

Gylleseparation

Der etableres et lavteknologisk separationsanlæg på ejendommen, og minimum 75% af gyllen separeres.

Fiberdelen, der indeholder 25% (minimum 20%) af kvælstoffet og 49% af fosforen fra husdyrgødningen, afsættes fra ejendommen.

Det betyder, at den husdyrgødning der udbringes på arealerne er tyndere – den trænger lettere ned i jorden – den indeholder ikke den organiske del af kvælstoffet, som er den del der giver størst risiko for udvaskning af kvælstof til vandmiljøet og fosforindholdet er på et minimum.

Gødning Husdyrbrug på Ånumvej 167	Adresse	Antal DE	Kg N	Kg P
Produceret gylle	Ånumvej 167 CVR-nr. 29527512	465,12	47261,41	12557,80
Separation	Væskefraktion		75%	49%
	Fiberfraktion		25%	51%
Afsat gylle til aftaleareal (før separation)	██████████ CVR-nr. 32080561	465,12 DE	47261,41	12557,80

§16-aftalearealer

Samtlige udbringningsarealer tilhører også ██████████ men drives under SE-nr. 1548 8815 og godkendes derfor særskilt efter §16 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, således at beskyttelsesniveauerne for nitratudvaskning til overfladevand og grundvand samt fosforoverskuddet overholdes.

2.3 Generelle afstandskrav

De lovpligtige afstandskrav i §§6 og 8 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug er ifølge ansøgningens oplysninger overholdt.

Placeringsmæssigt er anlægget derfor ikke vurderet til at give væsentlige gener for omgivelserne eller væsentlig risiko for forurening.

2.4 Ammoniak

Generelt krav om reduktion af ammoniak fra husdyrbrug

Husdyrbruget er omfattet af krav om reduktion af ammoniakemissionen fra stald og lager i forhold til bedste staldsystem med normtal 2005/2006 som udgangspunkt. Reduktionskravet for husdyrbruget er 15 % dog med visse modifikationer jf. lovgivningen.

Ifølge ansøgningen er det lovpligtige reduktionskrav for ammoniak efter udvidelsen af husdyrbruget opfyldt.

Individuelt krav til ammoniakbelastning på ammoniakfølsomme naturområder

Beskyttelsen af naturområder mod ammoniakdeposition er rettet mod områder, der er omfattet af lovens § 7, og som betegnes som "særlige naturområder". Derudover har Ringkøbing-Skjern Kommune udpeget nogle naturområder, der også vurderes særlige ammoniakfølsomme (anden kvælstoffølsom natur), og disse skal beskyttes mod ammoniakdeposition på lige fod med § 7 naturområderne.

Inden for såkaldte "bufferzoner" til disse naturområder må merbelastningen af ammoniak ikke overskride fastlagte beskyttelsesniveauer. Bufferzone I er inden for 0 - 300 m, og bufferzone II er inden for 300 - 1000 m, fra disse naturområder.

Fra gylletanken i Stovstrup er der under 1000 m (413 m) til et §7 udpeget hede / overdrev beliggende i udkanten af det udpegede habitatområde omkring Omme Å. Det er ved fysisk

kontrol af området i august 2007 konstateret af Thea Illum, Ringkøbing-Skjern kommune, at arealerne ikke er et overdrev eller en hede, og at det derfor ikke skal figurere som §7 eller §3.

Der ligger et §7 hedeområde vest for ejendommen langs Ånumvej og op til Fandens eng, hvor den eksisterende gylletank på 2000 m³ ligger indenfor 994 m. Husdyrbrugets anlæg ligger derved i naturområdets bufferzone II. Da der er tale om kumulation med 1 anden ejendom (Adelvej 19, 6900 Skjern) må merbelastningen til dette område ikke overstige 0,5 kg N/ha/år.

IT-systemet regner på det nærmeste §7 område, der ligger ca.400m fra den eksisterende gylletank i Stovstrup. Dette areal er som beskrevet over for ifølge Kommunen en fejludpegning.
Merbelastning til dette område bliver ifølge ansøgningen på 0,06 kg N/ha/år.

IT-systemet er sådan indrettet, at man ikke kan regne på et andet §7 område, end det område der ligger tættere på anlægget og i dette tilfælde, ligger det fejludpegede område tættest på. Der kan derfor ikke foretages en præcis beregning af merbelastning af det § 7 område der ligger 994 m fra anlægget.

Idet beregningerne kun viser en merbelastning på 0,06 kg N/ha/år til det §7 område der ligger 400 m fra gyllebeholderen ved Svovstrup, vil der være tale om en endnu mindre merbelastning til det §7 område der ligger 994 m væk fra anlægget på Ånumvej 167. Det vurderes derfor at husdyrbruget overholder de lovpligtige beskyttelsesniveauer for ammoniakemission fra stald og lager og at naturområder omfattet af lovens §7 samt andre naturområder, der ligger inden for 1000 m fra husdyrbrugets stald og lager er tilstrækkeligt beskyttet mod ammoniakdeposition.

Naturområder omfattet af §7 i loven, som ligger mere end 1000 m fra stald og lager samt alle øvrige § 3-naturområder, er som udgangspunkt tilstrækkelig beskyttet mod ammoniakdeposition af det generelle reduktionskrav gældende for husdyrbruget.

Det er derfor vurderet, at husdyrbrugets ammoniakemission ikke vil medføre væsentlige virkninger på naturområder omfattet af lovens §7 eller på andre naturområder beskyttet af Naturbeskyttelseslovens §3.

2.5 Lugt

Der er indsendt beregninger af lugtemissionen fra staldanlæg, hvilke er foretaget efter den nye lugtvejledning. Lugtgenafstandene (afstande hvor der kan forventes væsentlig lugtgener) er ifølge ansøgningen som følgende:

Byzone:	522 m
Samlet bebyggelse:	367 m
Enkelt bolig:	162 m

Ifølge ansøgningen er de faktuelle afstande minimum 2222 m til samlet bebyggelse og 369 m til enkelt bolig. Afstanden til den nærmeste byzone (Borris) er 2592 m.

Ifølge ansøgningen er genekriterierne for byzone, samlet bebyggelse og enkelt bolig overholdt, idet de ligger længere væk end "1,2 gange geneafstanden".

Beregningerne af lugtemissionen viser altså, at geneafstandene fra staldanlægget er mindre end de faktuelle afstande til byzone, samlet bebyggelse og enkelt bolig (uden landbrugspligt).

Der ligger endvidere ikke fremtidig byzone- eller sommerhusområder inden for geneafstanden fra husdyrbruget.

Idet de lovpligtige beskyttelsesniveau for lugtgener er overholdt, vurderes det, at udvidelsen ikke vil medføre væsentlige lugtgener for naboer og andre omkringboende.

2. 6 Risikoarealer

Husdyrbrugets ligger ikke på et areal, som skrånar 6-12 grader eller derover mod vandområder. Det er derfor vurderet, at der ikke er særlig risiko for overfladestrømning af fra husdyrbruget til vandmiljøet.

2.7 Grundvand:

Husdyrbruget ligger i område med almindelige drikkevandsinteresser.

Ved husdyrbruget er der en boring. Ved boringer, jf. § 22, stk. 1 i Miljøbeskyttelsesloven, skal der holdes et fredningsbælte omkring borestedet på mindst 10 m for almene vandforsyningsboringer og på mindst 5 m for ikke-almene vandforsyningsboringer. Det vil sige, at der skal holdes en sprøjte- og dyrkningsfri zone omkring vandboringerne på mindst 5/10 meter. Opblanding og opbevaring af bekæmpelsesmidler, herunder tom emballage, samt andre stoffer, der kan forurene grundvandet, er heller ikke tilladt inden for fredningsbæltet.

2.8 Natur

§3 naturområder:

Spredt om husdyrbrugets anlæg forekommer der arealer omfattet af Naturbeskyttelseslovens §3. Den §3 beskyttede natur er omfattet af et generelt forbud mod tilstandsændringer. Kommunen kan dog i helt særlige tilfælde dispensere fra dette forbud. Ferske enge og overdrev må dog anvendes som før Naturbeskyttelseslovens ikrafttræden i 1992. Driften af disse arealer ikke må intensiveres i forhold til driften før 1992, hvilket bl.a. indebærer at ferske enge og overdrev højst må tilføres samme mængde gødning som i perioden op til 1992. På Miljøportalen (<http://www.miljoportal.dk/>) kan du se, om der §3 beskyttede naturområder i nærheden af dit husdyrbrug (Ringkøbing-Skjern Kommune gør dog opmærksom på, at registreringerne kun er vejledende).

Ringkøbing-Skjern Kommune er allerede belastet med atmosfærisk kvælstof, der kan udgøre en trussel for den beskyttede natur. Denne belastning kaldes baggrundsbelastningen, og er ifølge Danmarks Miljøundersøgelser (DMU) i 2007 beregnet til 14 kg N/ha/år (www.dmu.dk/luft/luftforureningsmodeller/deposition/Danmark) i Ringkøbing-Skjern.

Der er §3-naturområder inden for 1000 m fra ejendommen og 250m fra den eksisterende gylle beholder på Stovstrupvej 1A, som ikke er omfattet af lovens §7. Der er tale om §3-hede-, §3-eng-, §3-mose-, og §3-søområder. I henhold til Naturbeskyttelsesloven må der ikke foretages ændringer i tilstanden af naturområder, der hører under §3-beskyttelsen.

Ca.700 m syd for staldbygninger ligger et sammenhængende moseområde og et mindre hedeområde. Moseområdet er del af habitatområde Skjern Å og derfor A-målsat. Hedeområdet beliggende i Fandens Eng er beskyttet af §7 i Lov om Miljøgodkendelse m.v. og husdyrbrugets anlæg ligger inden for 1000m (bufferzone II) af området.

Ca.500 m vest for husdyrbrugets anlæg ligger et C-målsat engområde. Området vurderes ikke til at være kvælstoffølsomt, og derfor vil udvidelsen ikke påvirke området væsentligt.

International natur:

De internationale naturbeskyttelsesområder er en samlet betegnelse for EF-Habitatområder, EF-Fuglebeskyttelsesområder og Ramsarområder. Hvert internationalt naturbeskyttelsesområde består af et eller flere af disse udpegede områder.

Habitatområderne og Fuglebeskyttelsesområderne, der er udpeget på grundlag af EU's naturdirektiver, udgør tilsammen Natura 2000, der er et økologisk netværk af beskyttede områder i hele EU. Ramsarområderne er udpeget på grundlag af Ramsarkonventionen om beskyttelse af vigtige vådområder. Ramsarområderne ligger alle indenfor grænserne af fuglebeskyttelsesområder, og beskyttelsen er dækket ind af EU-beskyttelsen.

Direktiverne fastsætter et overordnet mål for at sikre eller genoprette en gunstig bevaringsstatus for naturtyper og dyre- og planterarter inden for de internationale naturbeskyttelsesområder. Danmark er forpligtet til at sikre, at der ikke sker en forringelse af status i de udpegede områder og til at iværksætte, hvad der er nødvendigt for at opnå de fastsatte mål.

Habitatdirektivet rummer også regler om at beskytte særlige arter, både i og udenfor Natura 2000-områder. Det er de såkaldte bilag IV-arter. Disse arter (flere padder, markfirben, odder, hasselmus m.fl.) må ikke få beskadiget deres yngle- eller rasteområder.

Målsætningen for Habitat- og Fuglebeskyttelsesområderne er at sikre eller genoprette gunstig bevaringsstatus for de arter og naturtyper, de er udpeget for. For Ramsarområder er målsætningen, at beskyttelsen fremmes.

En art anses for at have gunstig bevaringsstatus, når undersøgelser peger på, at arten på lang sigt vil opretholde sig selv som levedygtig bestand, samt artens udbredelsesområder sandsynligvis ikke er i tilbagegang.

Skjern Å:

EF-habitatområdet Skjern Å-området, ligger ca. 800 m fra bedriften og Omme Å området ligger ca. 250m fra den eksisterende gyllebeholder på Stovstrupvej 1A.

Udpegningen til habitatområde er foretaget på grundlag af følgende arter: Grøn kølleguldsmed, havlampret, bæklampret, flodlampret, laks, odder, vandranke, samt følgende naturtyper: vandløb med vandplanter, artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund, rigkær, elle og askeskove ved vandløb, søer og væld.

Skjern Å ligger i en ca. 8 km bred ådal, som er blevet dannet efter sidste istid af smeltevand fra den østlige isbræ. Åen er Danmarks vandrigeste vandløb og afvander 11 % af Jylland og udmunder med delta i Ringkøbing Fjord. På de stejle skrænter langs Skjern Å findes nogle fine forekomster af surt overdrev og tør hede. I de fugtige lavninger findes der rigkær samt elle- og askeskov. Skjern Å er et område af stor betydning på grund af forekomsten af den nationalt sjældne og globalt truede planteart vandranke, og Skjern Å-laksen der er den sidste rest af den population, der stammer fra istiden, samt forekomsten af Odder og Grøn Kølleguldsmed.

Ifølge Miljøministeriet udmeldinger i forbindelse med de kommende Naturplaner udgør Næringsstoffbelastning fra luften især en trussel for de sure overdrev og de tørre heder. Tilgroning med træer og buske samt ikke hjemmehørende arter udgør også en trussel for overdrevene, hederne og rigkærene. Vandranke antages generelt at være en konkurrencesvag art, der kun vokser, hvor miljøet har lave næringsstofkoncentrationer, eller hvor der er forstyrrelser, fordi stress og forstyrrelser mindsker konkurrencen med andre arter. Hvor vandranke forekommer på steder uden vedligeholdelse, vurderes den

derfor at være truet. Ifølge Miljøministeriet vurderes de reelle trusler for laksen at være manglende passage i vandløbene samt prædation fra skarv og fiskeri i Ringkøbing Fjord.

Ringkøbing Fjord

I perioden 2001-2007 er der sket et svagt fald i husdyrintensiteten i oplandet til Ringkøbing Fjord.

Husdyrbruget ligger i oplandet til Ringkøbing Fjord. Størstedelen af Ringkøbing Fjord, nærmere bestemt området syd for en linje mellem Ringkøbing og Hvide Sande inkl. den yderste del af Skjern Å, er udpeget til EF-habitatområde (H61, H62), EF-fuglebeskyttelsesområde (F43) og Ramsarområde, (R2).

Området er karakteriseret af den store lavvandede brakvandsfjord og de tilhørende strandensarealer, hvoraf nogle er græssede af kreaturer og andre ligger som urørt rørskov. På vestsiden af fjorden ligger rækken af klitter som afgrænser fjorden fra Vesterhavet. Her findes en flot mosaik af grøn og grå klit blandet med klithede og fugtige klitlavninger. Fjorden har forbindelse til Vesterhavet gennem slusen ved Hvide Sande. I den østlige del af Ringkøbing Fjord ligger den ofte oversvømmede ø, Klægbanken, der er bevokset med tagrør, samt strandsump- og strandensplanter. På fjordens østside har Skjern Å sit udløb.

Udpegningen som EF-Fuglebeskyttelsesområde er fortrinsvis sket på grundlag af forekomsten af visse yngle- og trækfugle. Udpegningen som EF-Habitatområde er sket på grundlag af arterne havlampret, flodlampret, majsild, stavsild, odder og vandplanten vandranke. Ringkøbing Fjord er også udpeget som kystlagune, der er en prioriteret naturtype, og på grundlag af en række andre ikke prioriteret naturtyper såsom kystklitter og flodmundinger. Dele af Ringkøbing Fjord er endvidere fredet som naturreservat.

I Ringkøbing Amts Regionplan fra 2005 er målsætningen for Ringkøbing Fjord, at fjorden skal have et upåvirket eller kun svagt påvirket dyre- og planteliv, udbredt bundvegetation til en dybdegrænse større end 2 m, sommersigt dybde større end 2 m, varieret dyreliv tilpasset saltholdigheden i fjorden samt en saltholdighed fra 8 til 15‰ og om sommeren en saltholdighed fra 12 til 15‰. De miljømæssige målsætninger var i 2005 ikke opfyldt som følge af for store udledninger af næringsstoffer til fjorden, men fjorden er under stadig forandring som følge af ændret saltholdighed og reduceret næringsstofbelastning.

Ifølge de foreløbige udmeldinger fra Miljøministeriet vedrørende Vandplanerne er opgaven med at sikre målopfyldelse for Ringkøbing Fjord især betinget af supplerende indsats, der reducerer tilførslen af næringsstoffer. Det drejer sig først og fremmest om den vandbårne tilførsel af næringsstoffer. Der er især behov for en indsats der reducerer næringsstofftilførslerne fra landbrugsdriften. Foranstaltninger til mindskelse af påvirkningen fra miljøfarlige stoffer fra bl.a. skibstrafik men evt. også husholdninger og erhverv er også et fokusområde i forhold til målsætningsopfyldelse. Hertil kommer eventuelt foranstaltninger, der reducerer den direkte påvirkning af fauna fra bl.a. fiskeri. Målopfyldelse kræver også, at vandgennemstrømningen i slusen bliver håndteret efter fastlagte retningslinier af hensyn til fjordens økologi. Trusler for områdets klitlavninger og rigkær er næringsbelastningen fra luften samt unaturlige vandstandsforhold (pga. grøftning og dræning) i de fugtige dele af områderne. Tilgroning med træer og buske udgør en trussel for klitlavningerne, rigkærene, strandengene og den grå klit.

Borris Hede:

Husdyrbrugets anlæg ligger ca.3500m fra EF-fuglebeskyttelsesområdet (F37) og EF-habitatområdet Borris Hede (H 61)

Udpegningen af habitatområdet (H61) er foretaget på baggrund af følgende arter og naturtyper: odder, indlandsklitter med lyng og visse, vandløb med vandplanter, vandløb med tidvis blottet mudder med enårige planter, våde dværgbusk samfund med klokkelyng. Tørre dværgbusksamfund (heder), enekrat på heder, overdrev eller skrænter, tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop, stilkegeskove og krat på mager sur bund.

Udpegningen af EF-fuglebeskyttelsesområdet (F37) er foretaget på grundlag af følgende ynglefugle: rørdrum, rørhøg, blå kærhøg, hjejle, tinksmed, mosehornugle, rødrygget tornskade.

Borris Hede indeholder landets største hedelandskab med moser og kær samt indlandsklitter. Det flade, sandede og magre terræn gør området til et typisk hedeslettelandskab dannet af aflejringer fra smeltevand fra sidste istid. Området er af såvel national- som international betydning i kraft af de landskabelige samt flora- og faunamæssige naturværdier.

Næringsstofbelastning fra luften udgør især en trussel for de fugtige og tørre heder, idet de har en lav tålegrænse. Også i ege-krattene vurderes næringsstofbelastningen at være en trussel, især for skovbrynene. Tilgroning med træer og buske samt ikke-hjemmehørende arter udgør især for hederne en trussel.

Afstanden fra husdyrbrugets anlæg til Borris Hede er ca.3500 m. Det er Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at den betydelige afstand til Borris Hede betyder, at habitatområdet ikke påvirkes væsentligt af udvidelsen af husdyrbruget.

Bilag IV-arter:

EU-medlemslandene skal i henhold til Habitatdirektivets artikel 12 indføre en streng beskyttelse af en række dyre- og plantearter, uanset om de forekommer inden for et af de udpegede habitatområder eller udenfor. Disse arter fremgår af Habitatdirektivets bilag IV. For dyrearterne er der bl.a. forbud i mod beskadigelse eller ødelæggelse af yngle- eller rasteområder og i mod forsætlig forstyrrelse af arterne, i særdeleshed i perioder hvor dyrene yngler, udviser yngelpleje, overvintrer eller vandre. For planterarterne er der bl.a. forbud i mod forsætlig plukning, indsamling, afskæring, oprivning med rod eller ødelæggelse af disse vildtvoksende planter i naturen.

Følgende arter kan tænkes at forekomme i Ringkøbing-Skjern kommune: Småflagermus, Markfirben, Odder, Spidssnudet frø og Strandtudse samt visse vandtilknyttede insekter. Arterne er næppe tilknyttet driftsbygningerne, men nedenstående arter kan muligvis have levested, fødesøgningsområde eller opholdssted i habitater tilknyttet eller i nærheden af udbringningsarealerne:

- Småflagermus: Ud fra småflagermus' levevis vurderes det, at de ikke påvirkes negativt af husdyrbruget og driften af dette.
- Odder: kan forekomme i nærområdet i tilknytning til vandløb, sø eller fjord, men er med sin levevis næppe truet af husdyrbruget og driften af dette.
- Markfirben: er udbredt i store dele af landet, men trues næppe af husdyrbruget og driften af dette.
- Spidssnudet frø: kan forekomme i nærområdets vandhuller og fugtige arealer. Der foreligger dog ingen aktuelle registreringer. Padder påvirkes negativt når vandmiljøerne næringsstofberiges eller ændre karakter.
- Visse vandtilknyttede insekter: kan være tilknyttet nærområdets vandhuller og fugtige arealer. Der foreligger dog ingen aktuelle registreringer. Disse påvirkes negativt, når vandmiljøerne næringsstofberiges eller gror til.
- Strandtudse: kan forekomme i nærområdets vandhuller og fugtige arealer. Strandtudse påvirkes negativt når vandmiljøerne næringsstofberiges eller ændre karakter

Etableringen og driften af husdyrbrugets anlæg vurderes ikke at påvirke levesteder for Bilag IV arterne negativt.

Samlet natur vurdering

Da husdyrbruget overholder de lovpligtige beskyttelsesniveauer omfattet af §7 i loven, og idet det generelle reduktionskrav gældende for husdyrbruget som udgangspunkt anses tilstrækkeligt til beskyttelse af andre naturområder mod ammoniakdeposition, er det vurderet, at den ansøgte udvidelse af husdyrbruget ikke vil have væsentlig virkning på §3-områder eller andre naturområder, som er beskyttet mod tilstandsændring, fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller særlig sårbare overfor næringsstofpåvirkning. Det er endvidere vurderet, at det ansøgte projekt ikke vil have væsentlig virkning på de bestande af vilde planter, dyr (herunder Bilag IV-arter) eller deres levesteder, som de ovennævnte områder er udpeget på baggrund af.

2.9 Landskabelige værdier / interesseområde

Landskabet omkring ejendommen er i Ringkøbing Amts Regionplan 2005 ikke kortlagt som landskabeligt interesseområde.

Husdyrbrugets drægtighedsstald ligger delvist inden for en skovbyggelinie men dette har ingen betydning for udvidelsen, da landbrugsbyggeri gerne må opføres inden for en skovbyggelinie.

Det nærmeste landskabelige interesseområde er Skjern Å området 800 m syd for ejendommen og Omme Å området 250 m nord for gyllebeholderen på Stovstrupvej 1A.

2.10 Kulturmiljø

Området indeholder iht. Regionplanen 2005 ikke et særligt værdifuldt kulturmiljø og der ligger ikke gravhøje eller beskyttede diger i nærheden af ejendommen eller gyllebeholderne.

Det er derfor vurderet, at udvidelsen af husdyrbruget ikke vil påvirke kulturmiljøet væsentligt.

2.11 Til- og frakørsel til virksomheden

Det vurderes, at det ansøgte projekt vil betyde en forøget transport til og fra husdyrbruget. Forøgelsen af transporter er efter Ringkøbing-Skjern Kommunes opfattelse ikke af et omfang, som generelt vil indebære væsentlige forøgede gener for omkringboende med hensyn til støj, støv eller lugt. Der er af hensyn til ejendommen på Ånumvej 165,6900 Skjern, som er den nærmeste nabo til husdyrbruget, lagt knust asfalt på indfaldsvejen fra Ånumvej for at minimere forøgede støvgener fra transporter til og fra husdyrbruget Ånumvej 167, 6900 Skjern. Ansøger vil derudover minimere transporterne forbi Ånumvej 165 og anvende adgangen via Adelvej i videst muligt omfang.

2.12 Separationsanlæg

Al gylle fra bedriften på Ånumvej 167, 6900 Skjern separeres i et lavteknologisk separationsanlæg, der placeres på Ånumvej 167, 6900 Skjern.

Gyllen separeres i 2 fraktioner:

- en væskefraktion der indeholder 75% af kvælstoffet og minimum 40% af fosforen
- en fiberfraktion der indeholder 25% af kvælstoffet og max. 60% af fosforen
- der regnes med 120 kg N/DE i væskefraktionen
- der skal minimum være 40 kg N/DE i fiberfraktionen
- der kan efterfølgende fuldgødskes med væskefraktionen (168 kg N/ha ved 1,4 DE/ha
- der regnes med et udnyttelseskrav på væskefraktionen på 85%

Separationsanlægget etableres og drives efter gældende regler. Det er derfor vurderet, at separationsanlægget ikke vil medføre væsentlige virkninger på miljøet eller de omkringboende.

2.13 Egenkontrol

Der er stillet vilkår om, at husdyrbruget for egen regning skal eftervise, at de stillede støjkrav er overholdt, såfremt tilsynsmyndigheden skønner, at eventuelle klager vedrørende støj fra husdyrbruget er velbegrundede.

Der er tilsvarende stillet vilkår om, at tilsynsmyndigheden kan kræve, at husdyrbruget foretager undersøgelse af lugtkilder, hvis det skønnes, at eventuelle klager over lugt fra er velbegrundede.

Der er endvidere stillet vilkår om, at der inden udbringning af væskefraktion skal udtages analyse af væskefraktionens indhold af kvælstof og fosfor.

Endeligt er der stillet vilkår om, at tilsynsmyndigheden kan anmode om nye beregninger af nitratudvaskning til overfladevand og grundvand, fosforoverskud, ammoniakemission, samt lugtgeneafstande.

2.14 Bedst tilgængelig teknik (BAT)/renere teknologi

Ansøger har redegjort for anvendelsen af den bedste tilgængelige teknologi i redegørelsen på Bilag 5.

Management

I projektet lægges hovedvægten på uddannelse af medarbejderne, forbrugsregistreringer i driftsregnskabet, jævnlig rengøring omkring bygninger og på veje samt udarbejdelse af mark- og gødningsplaner.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at tiltagene lever op til BAT-niveauet for husdyrbruget.

Foder

I projektet lægges hovedvægten på fasefodring samt anvendelse af reduceret råprotein. Ifølge BREF-dokumentet er fasefodring og fodertilpasning at betragte som BAT for svinebrug.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at de anvendte fodertiltag lever op til BAT-niveau for husdyrbruget.

Staldindretning

I projektet etableres en ny løbe-/drægtighedsstald. Derudover etableres en ny farestald med delvis spaltegulv j.f. BAT-byggeblad 106.02-51. Delvise spaltegulve betragtes også som værende BAT iht. BREF-dokumentet. Alternativt kan anvendes gyllekøling jf. Miljøstyrelsens reviderede BAT-blad. Denne teknologi er fravalgt i ansøgningen, men kan komme på tale ved fremtidig udvidelse. Varmen fra gyllekølingen vil ikke kunne finde direkte anvendelse og derfor er teknologien fravalgt.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at den valgte staldindretning lever op til BAT-niveauet for husdyrbruget.

De eksisterende stalde er af typerne drægtigheds- og farestalde med delvis spaltegulv.

Det vurderes, at disse stalde skal leve op til samme krav om BAT-niveau ved næste gennemgribende reovering.

Forbrug af vand og energi.

I projektet lægges vægt på at reducere vand- og energiforbruget ved at staldene vaskes med iblødsætning og højtryksrensning, brug af drikkenipler, og der er etableret dagslysstyring med bevægelsessensorer.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at tiltagene lever op til BAT-niveauet for husdyrbruget.

Opbevaring/behandling

I projektet lægges vægt på etablering af låg over gylletanken, separering af gyllen. Flydelaget kontrolleres jævnligt og tanken er tilmeldt den 10-årige beholderkontrol for at sikre tæthed og stabilitet.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at tiltagene lever op til BAT-niveauet for husdyrbruget.

Udbringning af husdyrgødning

I projektet lægges vægt på, at der udarbejdes en detaljeret gødningsplan, så udbringningen tilpasses afgrødernes behov. Udbringning foretages ved nedfældning på sort jord. Udbringningen følger desuden husdyrgødningsbekendtgørelsens krav.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at tiltagene lever op til BAT-niveauet for husdyrbruget.

Det er på baggrund af ovenstående vurderet, at husdyrbruget har truffet foranstaltninger til at forebygge og begrænse forurening ved at anvende bedst tilgængelig teknik som kan kræves af et husdyrbrug med denne størrelse og husdyrsammensætning.

2.15 Alternative løsninger

Ansøger oplyser, at alternative placeringer af staldbygningerne har været overvejet, men at den valgte placering anses som værende mest hensigtsmæssig i forhold til logistik og det omgivende miljø. I forhold til det omgivende landskab, naboer og andre interessenter i området giver den valgte placering det bedste samlede helhedsindtryk af husdyrbruget efter udvidelsen.

2.16 Projektets sandsynlige miljøpåvirkning

Der vil sandsynligvis ske en påvirkning af det omgivende miljø, men det er vurderet ud fra ovenstående, at påvirkningens varighed, hyppighed og reversibilitet ikke vil være af sådant omfang, at husdyrbruget vil få væsentlig indflydelse på miljøet, idet alle lovpligtige beskyttelsesniveauer er overholdt.

2.17 Konklusion

Idet de lovpligtige afstandskrav og beskyttelsesniveauer er overholdt, vurderer Ringkøbing-Skjern Kommune at:

- udvidelse af dyreholdet til 2000 søer med smågrise (7,2 kg) i alt svarende til 465,12 DE samt opførelse af en ny drægtighedsstald på ca. 5115 m², en ny farestald på 2340 m², en ny poltestald/lade på 2340 m², to nye gastætte fodersiloer samt en ny gyllebeholder på 2000 m³ med teltoverdækning kan tillades, idet udvidelsen ikke vil medføre en væsentlig genepåvirkning af naboer, §7 beskyttede naturområder, Natura 2000 områder overbelastet med fosfor (Ringkøbing Fjord), kvælstofsårbare Natura 2000-områder (Ringkøbing Fjord), grundvand herunder nitratfølsomme indvindingsområder samt landskabelige værdier og kulturmiljøer.

Endvidere er det vurderet, at udvidelsen ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af §3-områder, eller andre naturområder som er beskyttet mod tilstandsændring, fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller særlig sårbar overfor næringsstofpåvirkning. Det er endvidere vurderet, at det ansøgte projekt ikke vil have væsentlig virkning på de bestande af vilde planter, dyr (herunder Bilag

IV-arter) eller deres levesteder, som de ovennævnte områder er udpeget på baggrund af.

- der anvendes den bedst tilgængelige teknik til at forebygge og begrænse eventuel forurening.

Bilag 3. Kommentarer til miljøgodkendelsen:

Beredskabsplan

Beredskabsplanen /driftsforskriften skal beskrive, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, som kan have konsekvenser for miljøet.

Den skal som minimum indeholde:

- a. Procedurer som beskriver relevante tiltag med henblik på at "stoppe ulykken/uheldet" og begrænse udbredelsen.
- b. Oplysninger om hvilke interne/eksterne personer og myndigheder, der skal alarmeres, herunder telefonnumre.
- c. Kortbilag over bedriften med angivelse af miljøfarlige stoffer, afløbs- og drænsystemer, vandløb m.m..
- d. En opgørelse over materiale der er tilgængeligt på bedriften, eller som kan skaffes med kort varsel, og som kan anvendes i forbindelse med afhjælpning, inddæmning og opsamling af spild/lækage.

Kompost til markstak

Dybstrøelse, som har ligget i stald i 3 – 4 måneder er oftest kompostlignende, dog kan dybstrøelse fra fjerkræstalde være kompostlignende allerede efter 1 – 2 måneder. Kompostlignende dybstrøelse må opbevares i markstak, når tørstofprocenten er mindst 30 % for ethvert delparti.

Der gøres opmærksom på, at dybstrøelse fra gødningsmåtte under kalve- og svinehytter også kun må opbevares i markstak, når det er kompostlignende.

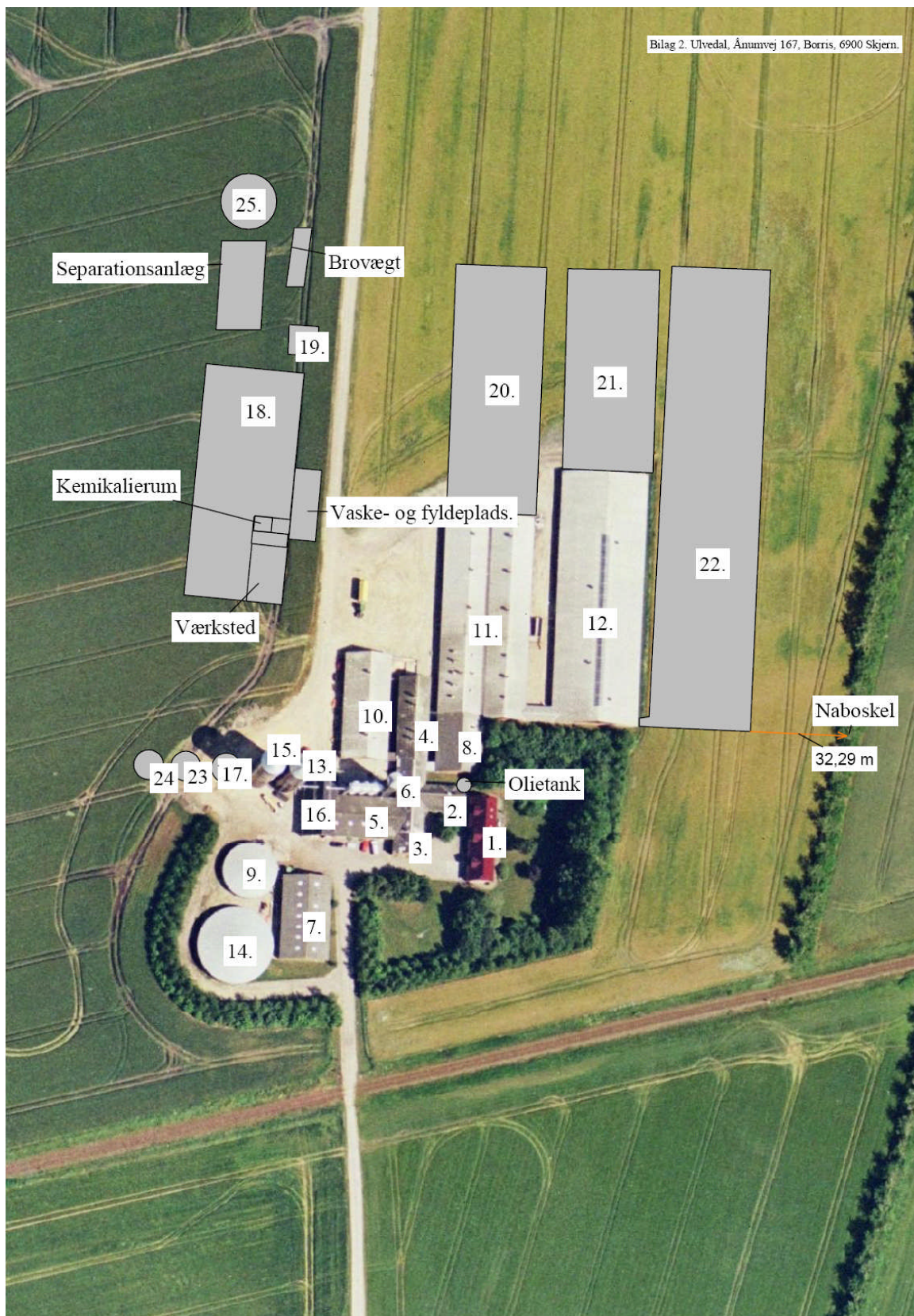
Støj

Støjbidraget (bortset fra maksimalværdien) måles som det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau i dB(A) (re. 20 µPa).

Dokumentation for overholdelse af støjkravene kan være i form af målinger i ejendommens omgivelser (under fuld drift) eller kildestyrkemålinger ved de enkelte støjklender kombineret med beregninger efter den fælles nordiske beregningsmodel for industristøj.

Støjmålinger skal udføres som beskrevet i Miljøstyrelsens til enhver tid gældende støjbergningsvejledning og foretages i punkter som forinden aftales med tilsynsmyndigheden. Støjmåling skal udføres af et akkrediteret firma.

Bilag 4. Situationsplan, samlede anlæg

Bygninger

På situationsplanen i bilag 4 er vist placeringen af ejendommens bygninger.
I skemaet nedenfor ses en tabel over arealet af bygningerne

Nr. på bilag 2.	Bygning	Bemærkninger
1	Stuehus	Inkl. garage
2	For- og fyrrum	90 m ²
3	Goldstald	270 m ²
4	Drægtighedsstald	240 m ²
5	Foderlade	286 m ²
6	Gastæt kornsilo	21 m ²
7	Lagerbygning	434 m ²
8	Farestald	266 m ²
9	Gyllebeholder	1060 m ³
10	Drægtighedsstald	515 m ²
11	Farestald	1864 m ²
12	Drægtighedsstald	2384 m ²
13	Gastæt kornsilo	57 m ²
14	Gyllebeholder	2000 m ³
15	Gastæt kornsilo (2003)	57 m ²
16	Foderlade (2003)	220 m ²
17	Gastæt kornsilo (2006)	57 m ²
18	Nyt maskinhus (2006)	2600 m ²
19	Halmfyr (2006)	
20	Ny farestald	2380 m ²
21	Ny poltestald / lade	1960 m ²
22	Ny drægtighedsstald	5115 m ²
23	Ny Gastæt fodersilo	57 m ²
24	Ny Gastæt fodersilo	57 m ²
25	Ny gylletank	1000 - 2000 m ³

Bilag 5.

Revideret 23-7-2009.

BAT renere teknologi og ressourcebesparende tiltag på svinebruget på adressen Ånumvej 167, Borris, 6900 Skjern.

Hensigtsmæssig drift og renere teknologi:

- Bedriftens medarbejdere uddannes løbende gennem kurser og efteruddannelse
- Medarbejdere er orienteret om, at ejendommen er miljøgodkendt, og hvilket ansvar der dermed følger.
- I bedriftens driftsregnskab registreres forbrug af vand, energi, indkøbt foder, pesticider og handelsgødning.
- Bedriftens bortskaffelse af affald registreres på affaldsstamkort.
- Affald bortskaffes så vidt muligt til genbrug.
- Der udarbejdes mark- og gødningsplaner og gødningsregnskab på bedriften, hvor sædskifte, forbrug af handelsgødning såvel som husdyrgødning dokumenteres.
- Rengøring i og omkring siloer og bygninger foretages jævnligt med henblik på at minimere risikoen for lugt, og for at der ikke skal opstå uhygiejniske forhold.

Vandforbrug:

Til aktiviteter, hvor der bruges vand, er det BAT at reducere vandforbruget ved at udføre følgende:

- rengøring af dyrestald og udstyr med højtryksrensere efter hver produktionscyklus eller hver batch. udførelse af regelmæssig kalibrering af drikkevandsanlægget for at undgå spild.
- detektering og reparation af lækager.
- Der rengøres i drægtighedsstaldene ca. 2 gange årligt og i farestaldene hver 5. uge ved hjælp af iblødsætning af stierne, som foregår via computerstyring, og som derved medfører et lavt vandforbrug. Der køres med effektive højtryksrensere, og derved får man igen lavere vandforbrug.
- Gangarealerne rengøres hver uge.
- Bedriftens drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt med henblik på at undgå spild.
- Evt. lækager identificeres og repareres hurtigst muligt.

Energiforbrug:

- Der er etableret dagslysstyring på belysning i staldene.
- Udendørs belysning er dagslysstyret eller med bevægelsessensorer
- Logistikken i forbindelse med afhentning af foder til blandeanlæg, er indrettet så afstanden giver færrest muligt driftstimer, hvilket minimerer energiforbruget.
- Der anvendes lavenergipærer i varmelamperne.

Opbevaring af gødning:

- Gyllen omrøres kun forud for udkørsel af gylle.
- Der er tale om stabile gyllebeholdere, der kan modstå mekaniske, termiske samt kemiske påvirkninger
- Beholdernes bund og vægge er tætte og beskyttede mod tæring
- Der er teltoverdækning på alle eksisterende tanke, og der etableres samme på den nye tank.
- Tankene er tilmeldt de lovpligtige, regelmæssige eftersyn, hvilket betyder at tankene hvert 10 år bliver kontrolleret for, om der skulle være tegn på begyndende utætheder.

Det er BAT at dække gyllebeholderne ved at bruge et af følgende:

- et fast låg, tag eller en teltstruktur, eller
- et flydelag, såsom snittet halm, naturlig udtørringsskorpe, lærred, folie, tørv, ekspanderet ler (LECA) eller ekspanderet polystyren (EPS).

Teltoverdækning af gylletanke (BAT)

Der bliver teltoverdækning på den nye tank, og det er der også på de eksisterende tanke.

Udbringning af husdyrgødning:

- Udbringning af husdyrgødningen afpasses afgrødernes behov samt eventuel tilførsel af handelsgødning.
- Husdyrgødningen udbringes under hensyntagen til afgrødernes vækstperiode, hvilket betyder maksimal udnyttelse af næringsstoffer.
- Husdyrgødning udbringes under hensyntagen til de generelle regler, og foregår i videst mulig omfang efter godt landmandskab (BAT), hvilket vil sige at der tages hensyn til naboer, byområder osv.
- Gyllen nedfældes under normale omstændigheder på sort jord
- Gyllen udbringes med slæbeslanger til vintersæd og græs, og skulle det foregå på sort jord nedharves den indenfor 2 timer

Fodring

- Foderplanen udarbejdes i samarbejde med konsulent og med anvendelse af nyeste viden indenfor svinefodring
- Foderet blandes på ejendommen og fosfor- og proteinindholdet ligger indenfor de vejledende niveauer i BAT-foder (jf. BREF).
- Der anvendes forskellige blandinger afhængig af soens forventede ydelse (diegivningsblanding, drægtighedsblanding mv.), hvilket lever op til BAT-kravene om fasefodring.

Staldteknologier

Redegørelse for anvendelse af BAT generelt (svin):

Med henblik på at reducere NH₃-emissionen fra staldanlægget er det i henhold til BREF (2003) generelt BAT i svinestalde at reducere overfladearealet, hvorfra der kan ske NH₃-fordampning, at fjerne gyllen hyppigt fra gyllekanaler, at afkøle gødningsoverfladen samt at bruge overflader, der er nemme at rengøre.

I BREF står der, at følgende staldsystemer er BAT:

- Et fuld- eller delspaltegulv med et vakuumsystem nedenunder til hyppig fjernelse af gylle
- et delspaltegulv og en reduceret gødningskanal
- et fuldspaltet gulv med et vakuumsystem til hyppig fjernelse, eller
- et delvist spaltet gulv med reducerede gødningskanaler, med hældende vægge og et vakuumsystem, eller
- et delvist spaltet gulv med et centralkonvekst fast gulv eller et hældende fast gulv foran stien, en gødningsrende med hældende sidevægge og en hældende gødningsbeholder.

I følge Dansk svineproduktion er de 2 sidstnævnte staldtyper hollandske typer, som ikke har fundet indpas herhjemme.

Der er pt. 3 BAT-blade, hvor version 2 har været i høring til 15. april 2009. Den endelige udgave forventes at foreligge snarest:

- Køling af gylle (Sv.St.01:v2.04-09)
- Forsuring af svinegylle (Sl.St.02:v2.04-09)
- Luftrensning med syre (Sl.St.02:v2.04-09)

Disse Bat-blade afløser de gamle Bat-byggeblade og Bat-kandidater (gyllekøling 106.04-53 og 106.01-51), (forsuring 106.04-54 og 106.04-56) og (luftrensning med syre 106.04-57).

Derudover er der følgende gamle Bat-byggeblade, som ikke bliver revurderet:

- Slagtesvin: delvist spaltegulv med 1/3 spaltegulvsareal (106.04-52)
I BAT-byggebladet står følgende omkring udformningen af det delvise

spaltegulv:

Beskrivelse:

En sti med delvist spaltegulv består af fast gulv i lejearealet og spaltegulv i gødearealet. Typisk vil spaltegulvet udgøre 30-67 % af stiens samlede bruttoareal og bør samtidig udgøre mindst 1,40 meter af stiens længde. Spaltegulvet er oftest af beton. Anbefalingerne med hensyn til spalte-åbning og bjælkebredde skal overholdes. Det faste gulv skal have en hældning på ca. 3 % ned mod gødearealet for, at gødning og urin afsat på det faste gulv kan glide ned i gødearealet.

Overskriften på BAT-byggebladet stemmer altså ikke overens med beskrivelsen. Dette BAT-blad er ydermere jf. vurderingsskemaet til slagtesvin kun betegnet som BAT-kandidat pga. den lave ammoniakreduktion.

- Smågrise: to-klimastald med delvist spaltegulv (106.03-52)
- Diegivende søer: faresti med delvist spaltegulv (106.02-51).

Hvorvidt de gamle Bat-blade stadig beskriver en Bat-teknologi vides pt. ikke. Der er dog ikke tvivl om, at der fra de 3 ovennævnte gulvtyper er en lavere ammoniakfordampning end fra et fuldspaltet gulv.

Da et fuldspaltet gulv jf. BREF-dokumentet fra 2003 er at betragte som BAT vil de 3 ovennævnte gulvtyper til fulde opfylde Bat-kravet om anvendelse af teknologi med lavere NH₃-fordampning.

Renovering af stalde

Der renoveres på de eksisterende stalde efter behov.

De lever alle i dag op til BAT-kravene (jf. BREF dokumentet) og BAT-byggebladet "faresti med delvist spaltegulv" (106.02-51).

Valg af teknologi:

Lavteknologisk separationsanlæg

Jf. BREF kan det være BAT at behandle husdyrgødning på bedriften på visse betingelser. Disse betingelser vedrører landbrugsareal til rådighed, overskud af eller efterspørgsel på lokale næringsstoffer, teknisk assistance, marketingsmuligheder for grøn energi samt lokale regler. Er der f.eks. et overskud af næringsstoffer i området, men tilstrækkelig areal til at udbringe husdyrgødningen kan det være BAT at foretage separation af husdyrgødningen.

Der etableres et lavteknologisk separationsanlæg på ejendommen, og minimum 75% af gyllen separeres.

Fiberdelen, der indeholder 25% (minimum 20%) af kvælstoffet og 49% af fosforen fra husdyrgødningen, afsættes fra ejendommen.

Det betyder, at den husdyrgødning der udbringes på bedriftens arealer er tyndere – den trænger lettere ned i jorden – den indeholder ikke den organiske del af kvælstoffet, som er den del der giver størst risiko for udvaskning af kvælstof til vandmiljøet og fosforindholdet er på et minimum.

Gylletank:

Der etableres tankoverdækning på den nye gylletank.

Foder:

I ansøgt drift er der foretaget en type 2 foderkorrektionsfaktor for protein, og korrektionsfaktoren er 0,9822.

Fravalg af staldteknologi – under hensyn til proportionalitetsprincippet

Forsuring

Indenfor slagtesvinebrug har svovlsyrebehandling af gylle betegnelsen BAT jf. BAT-blad Sl.St.01:v1.05-09.

Der vil ikke kunne etableres forsuring på den nye drægtighedsstald, da der er tale om et gyllesystem med linespil og skraber i kanalerne.

Gylleforsuring er ikke BAT i den type stalde.

Rørføringen i de eksisterende stalde betyder, at der ikke umiddelbart vil kunne etableres gylleforsuring på det eksisterende anlæg.

Da der er en række ældre stalde (fra før 2000), vurderes det, at kendskabet til betonkvaliteten er således, at gylleforsuring ikke vil være en mulighed.

Da udvidelsen bygger på gylleaftalearealer kommer fortjenesten i form af mere kvælstof i gyllen ikke den pågældende landmand til gode, og prisen pr. kg reduceret N vil være betydelig højere.

Det medfører at der ikke er tale om proportionalitet ved indførelse af denne teknologi på ejendommen, og teknologien kan derfor ikke betegnes som BAT på denne ejendom.

Der synes ikke at være belæg for en så omkostningstung investering. Miljøeffekten i forhold til udgiften er meget lille. Med andre tiltag falder ammoniakfordampningen med det ansøgte i forhold til nudriften.

Luftrensning

Der er BAT-blad (Sl.St.02:v2.05-09) på luftvasker med syre i slagtesvinestalde og beregninger er udelukkende foretaget for slagtesvin.

Teknikken kan ikke betegnes som BAT på en so-ejendom.

I det nye Bat-blad (Sl.St.02:v2.05-09) står der, at de danske forsøg med kemisk luftrensning viser, at der fortsat er problemer med driften, hvilket indikerer, at anlæggene ikke er færdigudviklede. Et anlæg, der ikke er længere fremme i udviklingen, kan ikke være BAT-teknologi.

Der er ikke længere danske firmaer, der forhandler teknologien, hvilket gør det til en usikker investering mht. til efterfølgende service, reservedele mv. De hollandske typer på markedet har ydermere ikke været afprøvet under danske forhold, hvilket gør, at teknologien endnu ikke kan anbefales.

Der etableres ikke kemisk eller biologisk luftrensning i hverken nye eller gamle staldanlæg.

Kemisk luftrensning af 60% af afgangsluften er omtalt i BAT-byggeblad 106.04-58 (arkiveret 2007) med en reduktion af ammoniakfordampningen på ca. 50% og en meromkostning på ca. 8 kr. pr. produceret slagtesvin. Igen ikke en BAT-teknologi til søer.

Biologisk luftrensning har vist en bedre lugtreducerende effekt end kemisk luftrensning. Der er imidlertid en del problemer med tilstopning af filtre, ligesom der ikke er foretaget en økonomisk evaluering af biologisk luftrensning. Der arbejdes fortsat intenst på udviklingen af driftsikre anlæg til kemisk og biologisk luftrensning. Hverken kemisk eller biologisk luftrensning er beskrevet i BREF-dokumentet.

Gyllekøling

Gyllekøling er beskrevet i Bat-blad (Sv.St.01:v2.05-09)

Det vil ikke være økonomisk rentabelt ud fra et proportionalitetssynspunkt, at etablere gyllekøling i eksisterende stalde, da gulvet i gyllekanalerne skal brydes op.

Der støbes køleslanger ned i den nye drægtighedsstald, så muligheden for gyllekøling er tilstede ved en eventuel fremtidig udvidelse.

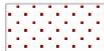

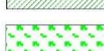

Gyllekøling beskrives i BAT-byggeblad 106.04-53 i et system med linespil og skraber. Der vil kunne påregnes en 15% ammoniakreduktion i dette system ved gyllekøling, men der er halmfyr på ejendommen, der sørger for varmforsyningen, og det kan gyllekøling ikke konkurrere økonomisk med. Det vil være derfor også være problematisk at aftage varmemængden, da varmforsyningen er i orden på ejendommen. Halmfyret er etableret i 2006, så det er en ret ny investering. Det vil være svært at udnytte overskudsvarmen på denne ejendom, og det vil være miljømæssigt ukorrekt at sende varmen ud til gråspurve. Gyllekøling kan derfor ikke benævnes BAT-teknologi i denne sammenhæng. Gyllekøling fravælges af disse årsager i denne omgang.

Titel: Miljøgodkendelse
Adresse: Ånumvej 167, 6900 Skjern
Vor ref.: 100548
Deres ref.: -
Filnavn: -
Udført af: -
Dato: 19. Januar 2009

Signaturforklaring:

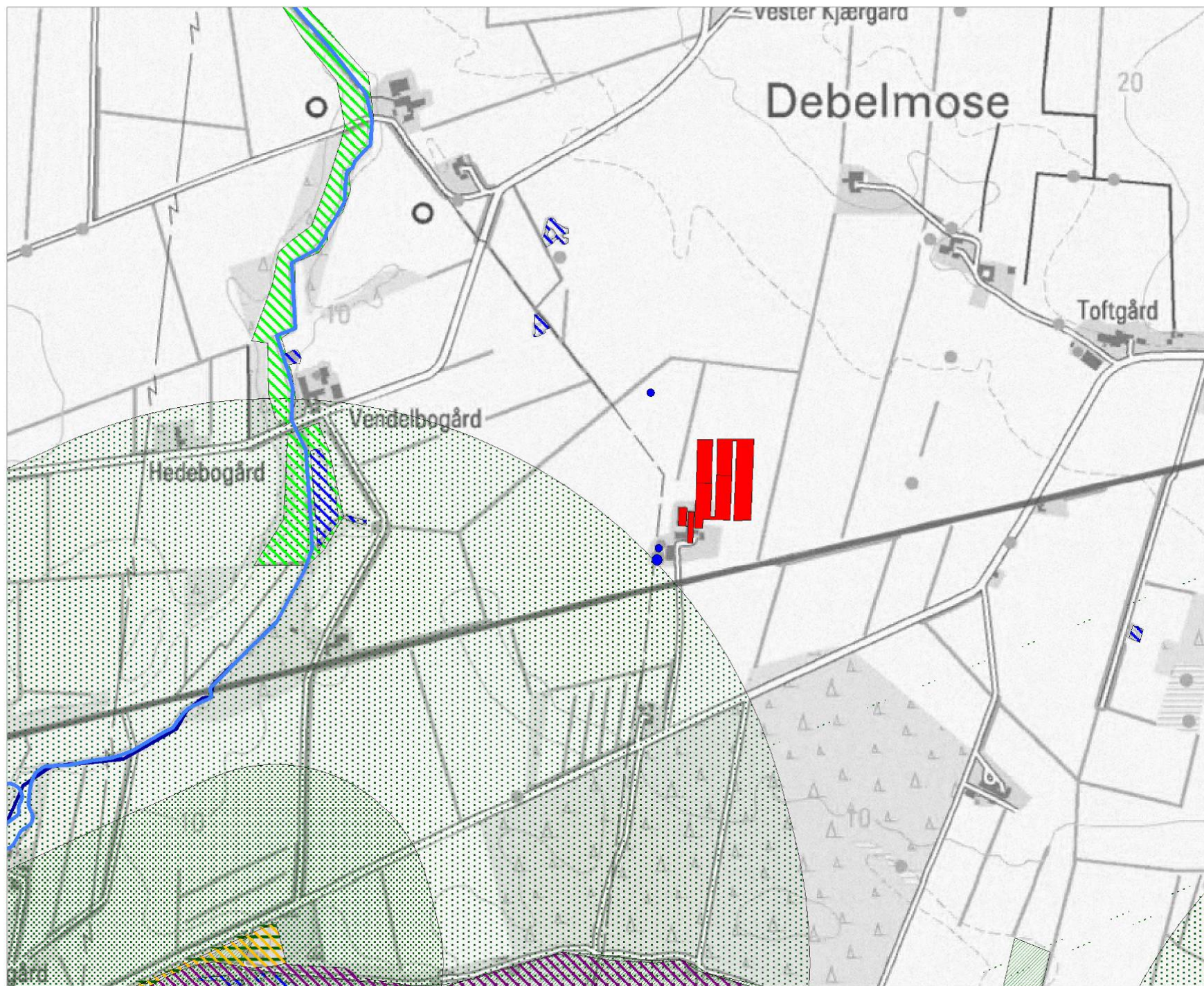
- Beskyttede naturtyper : Hede
- Beskyttede naturtyper : Mose
- Beskyttede naturtyper : Overdrev
- Beskyttede naturtyper : Sø
- Beskyttede naturtyper : Strandeng

- Beskyttet hede/overdrev
- Bufferzone I (300 m)
- Bufferzone II (1000 m)

- Værdifuld paddelok.
- Fuglebeskyttelsesområde
- Ef habitatområde
- Spredningskorridorer
- Beskyttede vandløb
- 2 m bræmmer, vandløb

Målforhold: 1:1000

Bilag 6: Natur

Titel: Miljøgodkendelse

Adresse: Ånumvej 167, 6900 Skjern

Vor ref.: 100548

Filnavn:

Udført af: RPBA

Dato: August 2009

Signaturforklaring:

- Beskyttede naturtyper : Eng
- Beskyttede naturtyper : Hede
- Beskyttede naturtyper : Mose
- Beskyttede naturtyper : Overdrev
- Beskyttede naturtyper : Sø
- Beskyttede naturtyper : Strandeng

- §7 Beskyttet hede/overdrev
- Bufferzone I
- Bufferzone II

 Fuglebeskyttelsesområde

 Ramsarområde

 EF-habitatområde

 Værdifuld paddelok.

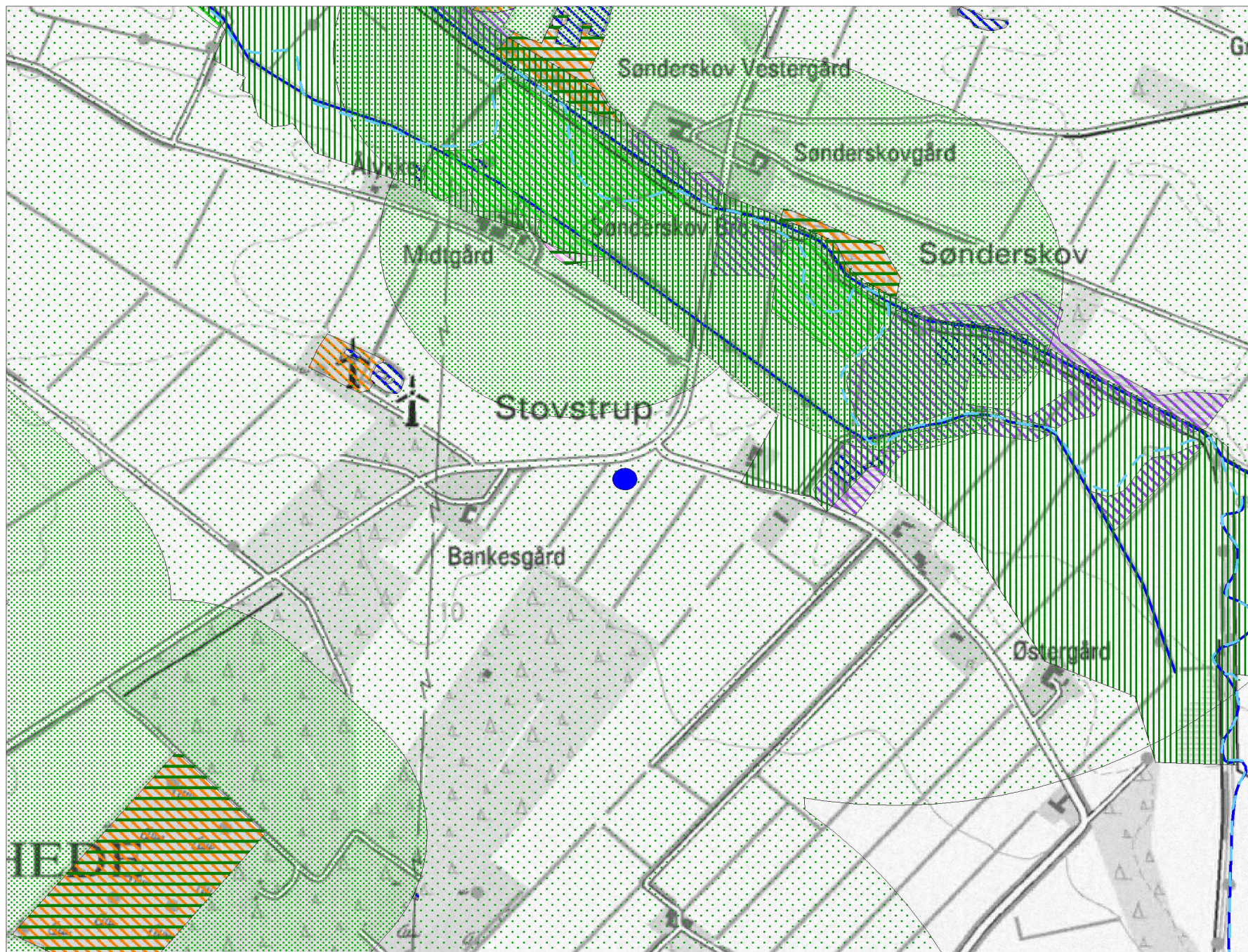
 Spredningskorridorer

 Beskyttede vandløb

 2-meter bræmmer

Målforhold: 1:10.000

Bilag 7: Gyllebeholder ved Stovstrup og Natur

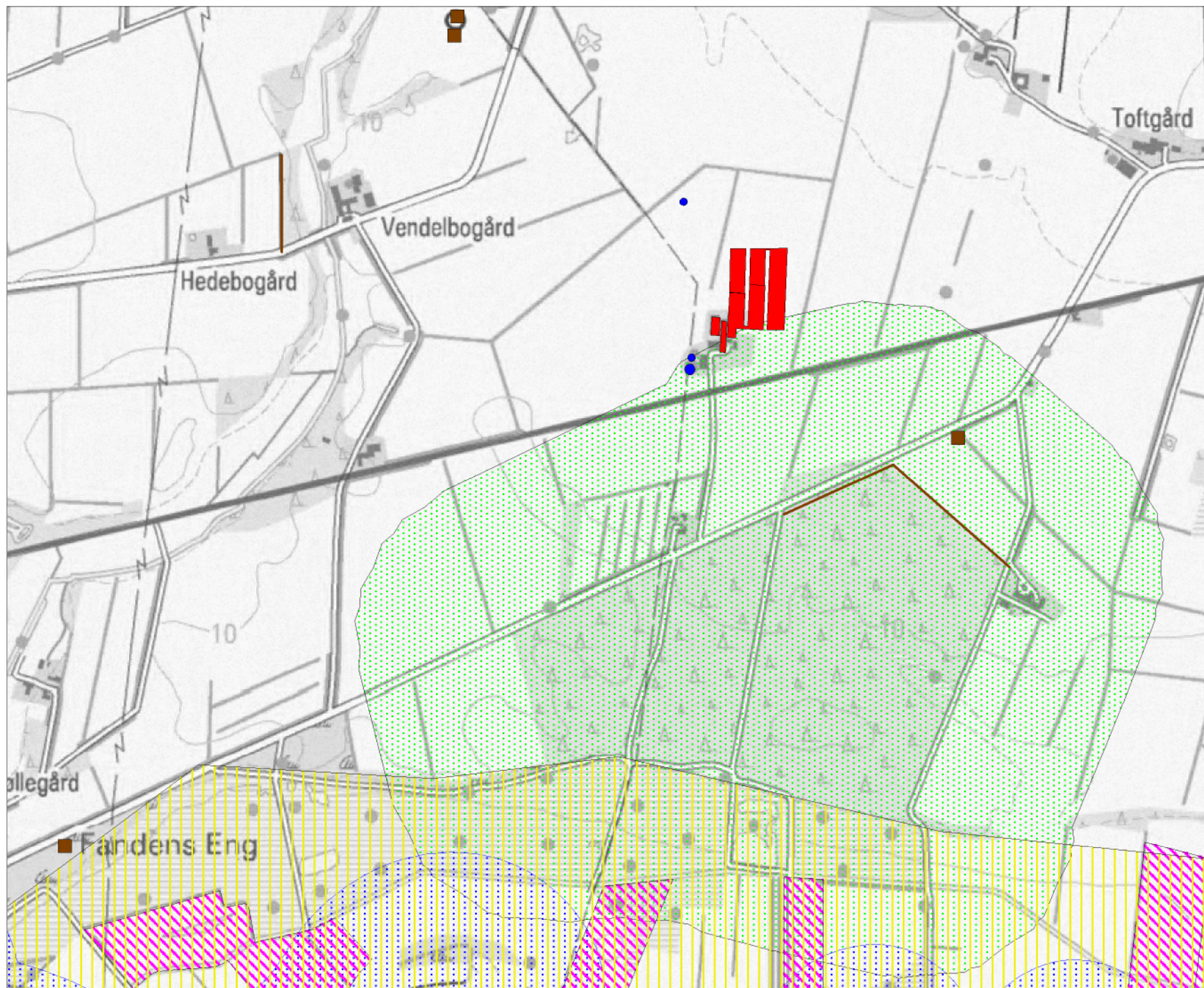
Titel: Miljøgodkendelse
Adresse: Ånumvej 167, 6900 Skjern
Vor ref.: 100548
Deres ref.: -
Filnavn: -
Udført af: -
Dato: 19. januar 2009

Signaturforklaring:

- Kirkezone 3
- Særligt værdifulde kulturmiljøer
- Landskabsområde
- Fredede fortidsminder
- Beskyttede sten/jorddiger
- Fredede områder
- Kirkebyggelinier
- Skovbyggelinier
- A-beskyttelseslinier

Målforhold: 1:1000

Bilag 8: Kulturmiljø og beskyttelseslinier

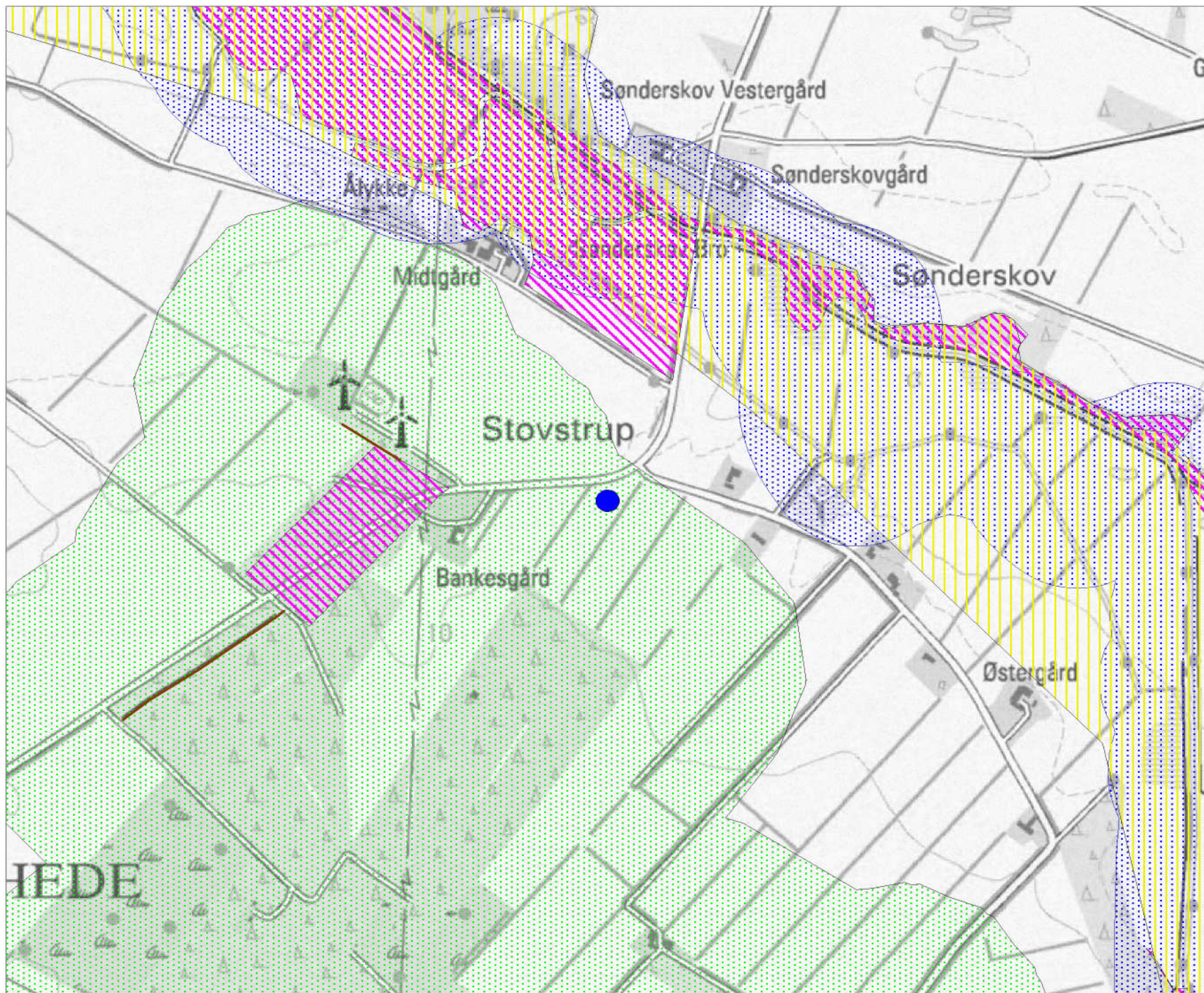
Titel: Miljøgodkendelse
Adresse: Ånumvej 167, 6900 Skjern
Vor ref.: 100548
Filnavn:
Udført af: RPBA
Dato: August 2009

Signaturforklaring:

- Særligt værdifulde kulturmiljøer
- Landskabsområde
- Fredede fortidsminder
- Beskyttede sten/jorddiger
- Fredede områder
- Kirkebyggelinier
- Skovbyggelinier
- A-beskyttelseslinier
- Søbeskyttelseslinier
- Kirkezone 1
- Kirkezone 2
- Kirkezone 3

Målforhold: 1:10.000

Bilag 9: Beholder ved Stovstrup Kulturmiljø og beskyttelseslinier

Bilag 10

Vedr. henvendelse til Ringkøbing-Skjern kommune d. 4. januar 2008.

Lilian og Villy Bjerg, Ånumvej 165, 6900 Skjern har stillet nogle spørgsmål til miljøgodkendelsen på Ånumvej 167, som vi vil forsøge at besvare.

I dag er følgende forhold gældende:

Som gennemsnit hen over året afhentes der 2 læs smågrise fra ejendommen om ugen (nogle uger kan det være 3 gange mens det andre uger kun vil være 1 gang).

I godkendelsen står der, at der leveres foder 1 gang ugentligt. Det har vist sig ikke helt at holde stik, så der leveres i dag foder til ejendommen 2-3 gange ugentligt.

Vi har ikke ændret det i miljøgodkendelsen, da der er sendt en ny ansøgning ind i december 2007 på selv samme ejendom.

Dlg er flere gange gjort opmærksom på, at de skal anvende adgangsvejen fra Adelvej og ikke komme ind ad Ånumvej.

██████████ vil igen prøve at indskærpe overfor grovvareforretningerne at det er den adgangsvej der skal anvendes.

Der står i miljøgodkendelsen af 24. oktober 2006 på side 13, at gyllen bl. a. opbevares i tanken på Stoustrupvej 1A.

Det er taget for givet, at flytning af gylle til den tank jo er en nødvendighed, da den jo ikke ligger i umiddelbar nærhed af ejendommen.

Det drejer sig om ca. 2000 m³ gylle årligt, hvilket kan strække sig over en uges tid i vinterperioden (når der køres en halv dag ad gangen).

Det burde måske også være nævnt under transport, og situationen vil være den samme fremover.

I den nye ansøgning er følgende beskrevet omkring transporter i fremtidig drift:

- Der køres 2 læs smågrise fra ejendommen om ugen.
- Transport af gylle vil hovedsagligt forekomme i forbindelse med markarbejdet.
- Modtagelse af foder sker 5 gang om ugen.
- Endvidere vil der være traktorkørsel i forbindelse med markarbejdet og transport af foder til Adelvej 6.

Der tages ved transport af gylle med traktor og gyllevogn hensyn til omkringboende, således at der så vidt muligt aldrig køres igennem Borris by eller andre tæt beboede områder.

Det er beklageligt at transporterne er til gene for Lilian og Villy Bjerg, og det vil vi gerne forsøge at rette op på.

██████████ vil gerne opfordre til en dialog omkring problemet, så vi ad den vej finder den bedste løsning for begge parter.

Med venlig hilsen

For ██████████

Helle Borum
Miljøkonsulent
Heden og Fjorden

4. januar 2008

Ringkøbing-Skjern kommune
Miljø og Natur
Kjærgaardsvej 8
6950 Ringkøbing

MODTAGET
14 JAN. 2008
MILJØ OG NATUR

Vedr. ansøgning om miljøgodkendelse af husdyrbrug på Ånumvej 167, 6900 Skjern

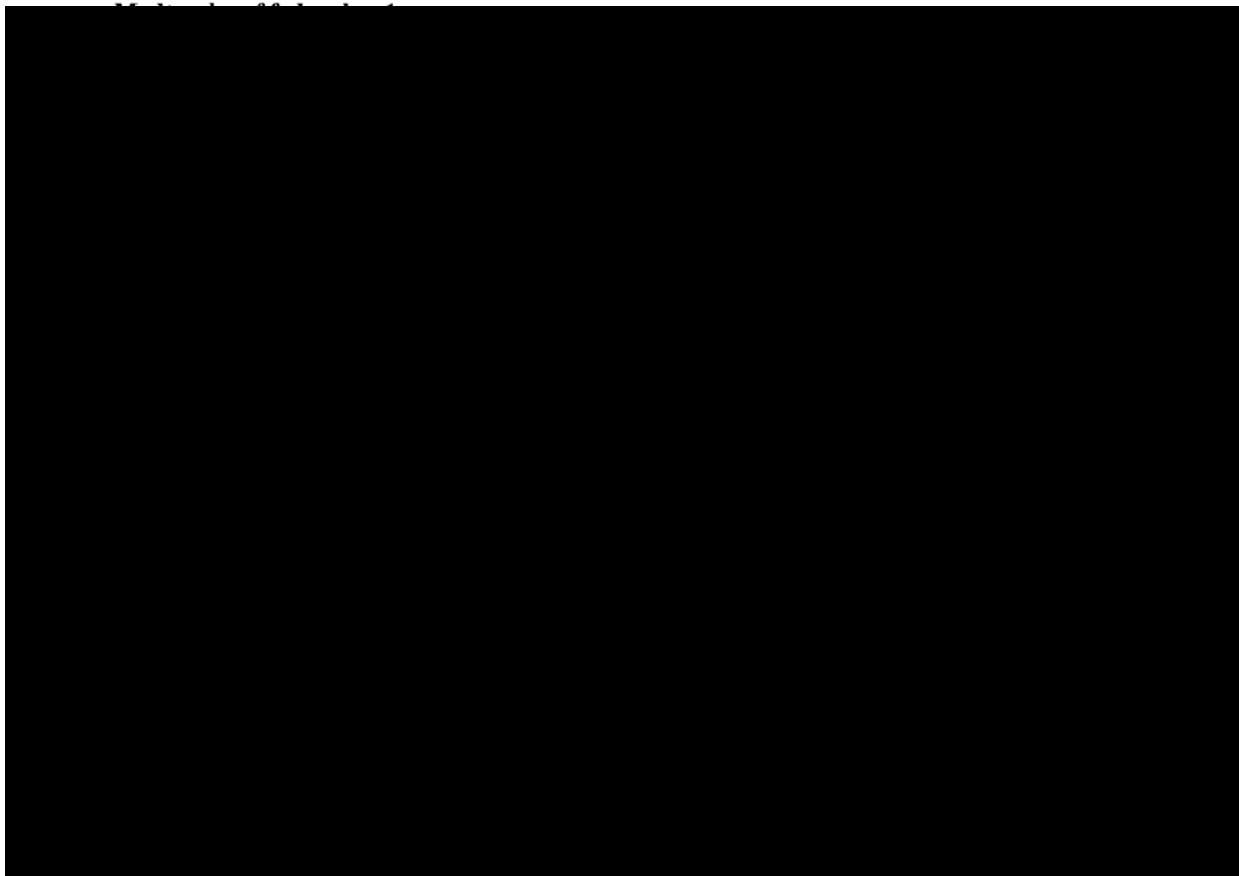
Vi vil gerne have tilsendt ansøgningsmateriale, og vi har kommentarer i forhold til støvgener i forbindelse med til- og frakørselsforholdene.

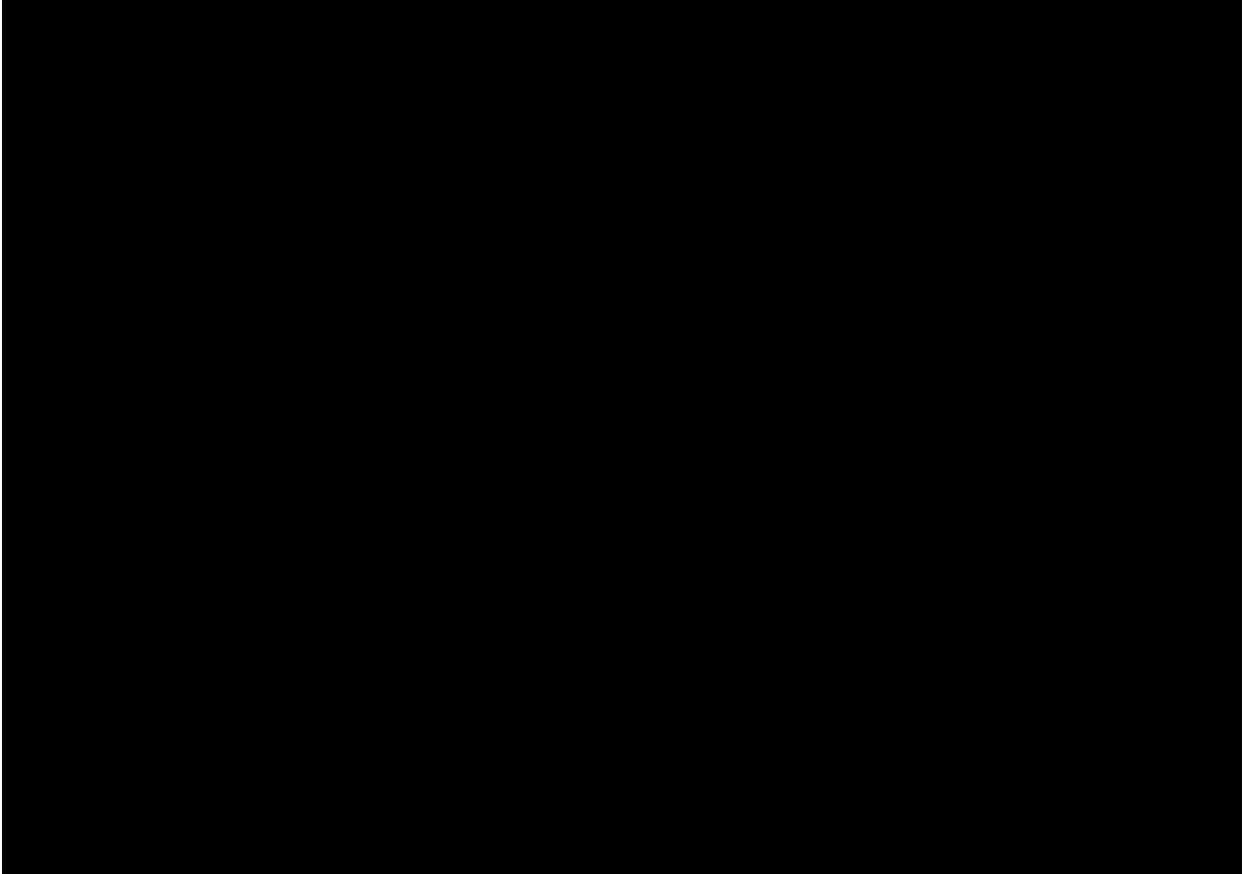
Vi ser at der ansøges om udvidelse af dyrehold til næsten det dobbelte af hvad der eksisterer nu, og i den forbindelse kan vi jo regne ud, at der derved bliver endnu mere af til og frakørsel til virksomheden.

Vi bor som sagt på adressen Ånumvej 165, og når vi går ind og læser miljøgodkendelsen fra 2006, så er der absolut visse punkter der ikke holder stik, og det der er en støvgene for os, er til og frakørsel på grusvej tæt forbi vores beboelse. Det forholder sig sådan, at under til- og frakørselsforhold, er der nævnt følgende i forbindelse med sidste miljøgodkendelse:

Der køres 2 læs smågrise fra ejendommen om ugen.

Transport af gylle vil kun forekomme i forbindelse med markarbejdet.

Vi har ikke gode erfaringer med tanken:

- a) Der var ansøgt om godkendelse til opførelse af en 3.000 m³ – tank. Nu erfarer vi, (jf. side 6 i Udkast...) at tanken rummer 3.500 m³. Foreligger der godkendelse for tanken og de ekstra 500 m³?
- b) Naturklagenævnet afgjorde i sin tid, at der omkring tanken skulle anlægges slørende beplantning i 6 rækker. Mod vest er dette stadig ikke udført.
- c) Tilkørselsforholdene er stadig ikke som forlangt.
- d) Tilførsel af husdyrgødning til tanken foregår ved udspredning, og derved påvirkes § 3, hede, eng, mose, søområde. Et tydeligt tegn herpå er hede, som bliver til græs.(Fx Borris Hedes vestside.)

bedst placeret ved de nye udbringingsarealer – hvor de end findes:

Regionplanen 2005 anfører (jf. Udkast... s. 7), at området ikke indeholder ”*et særligt værdifuldt kulturområde.*” Men for dets beboere *er* det et værdifuldt kulturområde med en herlighedsværdi, som med planen om endnu en gylletank bliver væsentligt forringet.

---

a) Vi, der nu i 7 år har levet tæt ved den gamle tank og er blevet udsat for lugtgener ved hver påfyldning, kan kun frygte, at en ny og større tank sammen med den gamle vil medføre nye og væsentligt større lugtgener. Vi finder det derfor ikke acceptabelt at opføre endnu en, betydeligt større, tank i Stovstrup.

b) Og med hensyn til påfyldning:

I svar til Lilian og Villy Bjerg (Bilag 10, s. 75) står der bl.a.:

”Det er taget for givet, at flytning af gylle til den tank (Stovstrupvej 1 A) jo er en nødvendighed, da den jo ikke ligger i umiddelbar nærhed af ejendommen. Det drejer sig om ca. 2000 m³ gylle årligt, hvilket kan strække sig over en uges tid i vinterperioden.”

Virkeligheden er imidlertid en helt anden. I 2008 begyndte man påfyldningen midt i august, og der blev løbende tilført gylle, til tanken var fyldt op i januar måned 2009!

c) Omkring den eksisterende tank blev der forlangt plantet 6 rækker træer. I udkastet side 11 er ikke anført, hvor mange rækker, man forlanger plantet, eller hvor disse tænkes placeret.

d) Den eksisterende gylletank, og dermed også den påtænkte, ligger særdeles u hensigtsmæssigt. Tanken ligger ved et vejsving, hvor oversigtsforholdene er dårlige og hvor der ofte er forekommet farlige trafikale situationer.

Vi finder det uhensigtsmæssigt, at der til transport af husdyrgødning bruges 5/6 af tiden på de små veje, til stor gene for den øvrige trafik.

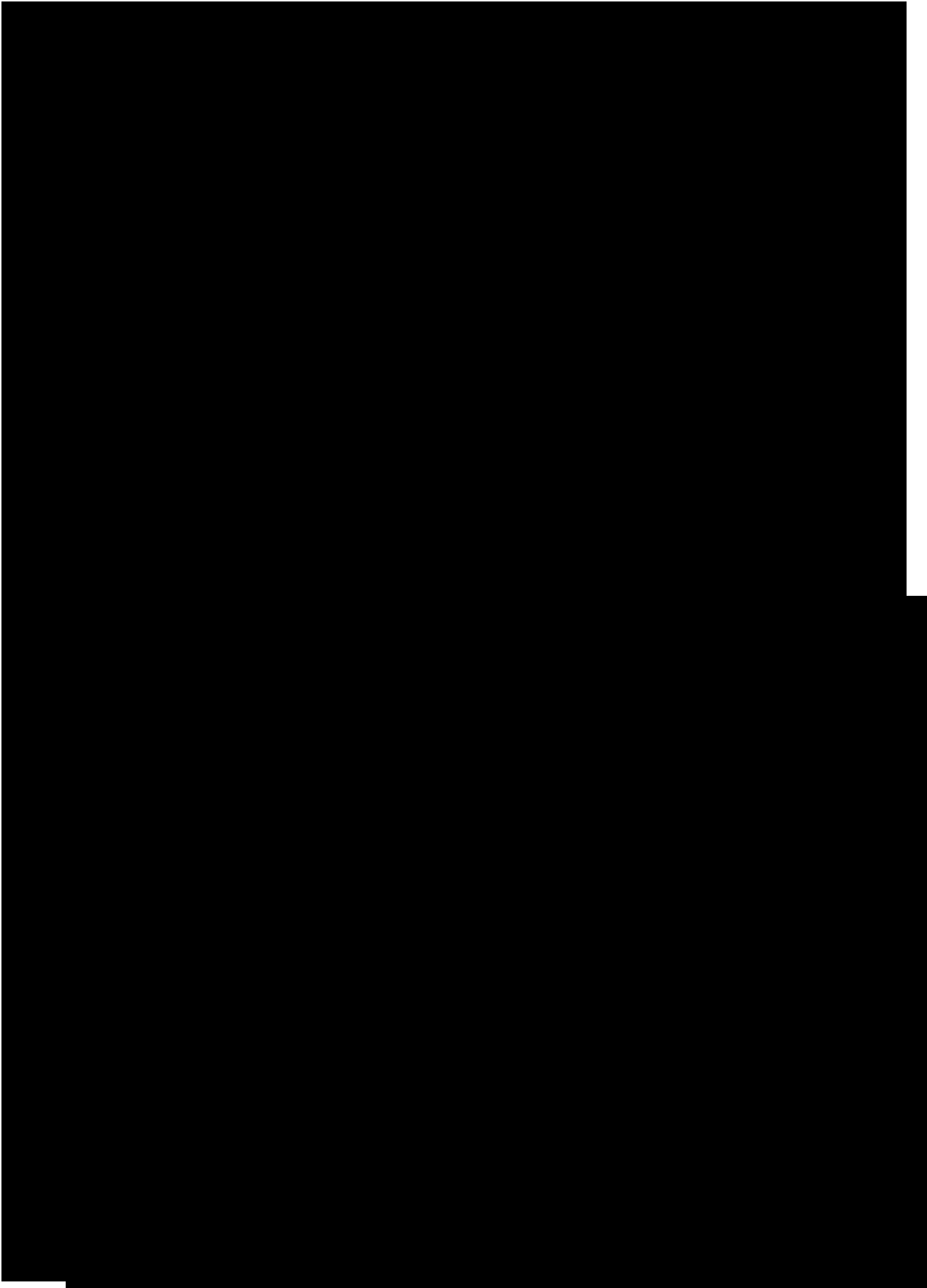
I øvrigt bruger Falck Stovstrup Hedevej – Sønderskovvej til akut udrykning til regionshospitalet i Herning for stort set hele den gamle Egvad Kommune. I den forbindelse ser vi et stort problem, dersom der fremover forekommer betydelig forøget transport af gødning.

Udkastet til miljøgodkendelse virker mangelfuldt, da der ikke er anført konsekvenser for det tilfælde, at kravene, der er tilknyttet en eventuel ny tank, ikke overholdes. Vil kommunen i givet fald kræve anlægget nedlagt/fjernet?

I den forbindelse melder sig også andre spørgsmål:

a) Skal til- og frakørsel til gylletank vedblive som nu, hvor den foregår ud over rambatten med ødelæggelse af kørebanen til følge?

Ringkøbing-Skjern Kommune
Miljø og Natur
Landbrug
Kjærgaardsvej 8
6950 Ringkøbing

1. juli 2009

Att. Anders Peter Hjorth-Hansen

Sagsnummer; 2007021981A

Vedrørende udkast til miljøgodkendelse på Ånumvej 167, 6900 Skjern

Vi har tidligere fremsendt bemærkninger til støvgener ved til og frakørsel til Ånumvej 167, og der er nu pålagt knust asfalt, som dog også begrænser støvgenerne noget, men ikke tilstrækkeligt.

Ved at der gives tilladelse til en ny gyllebeholder med en kapacitet på 5000 m³, som skal etableres på Stoustrupvej kan vi kun forudse, at der bliver en endnu større til og frakørsel fra Ånumvej 167.

Endvidere er ejendommene til salg, og der er mulighed for, at Adelvej 6, og Ånumvej 167 får forskellige ejere, hvilket vil betyde en yderligere transport på vejen forbi vores ejendom.

Vi er stadig af den opfattelse, at støvgenerne ikke forsvinder uden at der asfalteres fra Ånumvej og ned til baneoverskæringen.

Med venlig hilsen

Lilian og Villy Bjerg
Ånumvej 165,
6900 Skjern